БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 34 (7481)
11 ФЕВРАЛЬ
ШАНБА
1950 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатиш — коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг қудратли кучини, халқимизнинг Ленин — Сталин байроғи остида, коммунизмнинг гениал ме'мори улуғ Сталин етакчилигида олға томон бораётганини яққол кўрсатувчи намойишга айланмоқда.

Колхоз ҳаётининг асосий қонуни

Бундан 15 йил аввал—1935 йил 11 февраль куни Москвада Бутун Иттифоқ ударник колхозчиларининг II с'езди очилди. Бу—колхозлар ва колхозчилар ҳаётида жуда катта воқиа эди. С'езднинг тарихий аҳамияти шундан иборат бўлдики, у колхоз ҳаётининг асосий қонуни—қишлоқ хўжалик артелининг Уставини қабул қилди. Бепоён мамлакатимизнинг колхозчилари бу Уставни унинг ижодчиси—улуғ Сталин номи блан атадилар.

Колхозчи деҳқонларимиз ўзларининг меҳнатини шон-шараф, қаҳрамонлик ва мардлик ишига айлантирган, колхозларни большевик колхозлар, колхозчиларни эса давлатманд қилган, улар учун порлоқ келажак йўлини очиб берган совет ҳокимиятидан, большевиклар партиясидан, улуғ Сталиндан миннатдордирлар. Улуғ Октябрь социалистик революцияси натижасида, Ленин—Сталин партияси етакчилигида деҳқонларимиз ўзларининг аср-эрзу-тилакларига эришдилар, эксплоататорлар асоратидан қутилдилар. Давлат ихтиёрига олинган ерлар абадий фойдаланиш учун деҳқонларга берилди.

Улуғ Ленин ўзининг кооперация планида деҳқонларни социалистик қурилиш изига, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш изига кўчиралиган асосий йўлларни белгилаб берди. Ўртоқ Сталин бу планни доҳиёна ишлаб чиқди ва амалга оширди. Коллективлаштириш йўли—деҳқон хўжаликларини социалистик қурилишга жалб қиладиган энг тўғри йўл бўлди. Ўртоқ Сталин 1946 йил 9 февральда Москва шаҳар Сталин сайлов округи сайловчилари олдида сўзлаган тарихий нутқида бундай деган эди:

«Коллективлаштириш усули тараққий қилишни ниҳоят кучайтирадиган бир усул бўлди. Деҳқонларнинг хонавайрон бўлишини тақозо қилмаганлиги учунгина эмас, балки айниқса, бир неча йил ичида бутун мамлакатда йирик коллектив хўжаликлар тузишга имкон берганлиги учун, у тараққий қилишни жуда кучайтирадиган усул бўлди. Йирик коллектив хўжаликлар янги техникани ишлатиб, агрономиянинг ҳамма ютуқларидан фойдаланиб, мамлакатга кўпроқ товар маҳсулоти бераолдилар.

Коллективлаш сиёсати амалга оширилмаганида, қишлоқ хўжалигимизнинг асрлар бўйи давом этган қолоқлигини шундай қисқа вақт ичида йўқотаолмас эдик, бунга ҳеч шак-шубҳа йўқ».

Ўртоқ Сталин раҳбарлиги остида колхозлар тузиш соҳасида шонли йўл босиб ўтилди, колхозлар қишлоқдаги муҳим куч сифатида тараққий этдилар. «Қишлоқдаги социалистик тузум мамлакатда коммунистик қурилишнинг мустаҳкам негизи бўлди, партия ва халқ томонидан Ўртоқ Сталин раҳбарлигида тузилган колхозлар эса совет тузумининг мустаҳкам негизига айланди». (Андреев).

Қишлоқ хўжалиги артелининг Устави қабул қилиниши колхозларни большевик колхозларга айлантириш, уларни ташкилий хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш, социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг муттасил ўсишини та'минлаш, колхозчиларимизни давлатманд қилишнинг асосий воситаларидан бири бўлди.

Колхоз тузумининг ҳаётийлиги Улуғ Ватан уруши йилларида жуда катта синовдан ўтди. Гитлер галаларининг мамлакатимизга қилган хиёнаткорона ҳужуми совет халқининг, шу жумладан колхозчи деҳқонларнинг тинч меҳнатини вақтинча тўхтатиб қўйди. Колхозчи деҳқонлар бутун совет халқи блан биргаликда жанговар курашга отланди. Колхозларимиз ўз олдиларида турган мураккаб вазифаларни шараф блан бажардилар. Социалистик қишлоқ хўжалиги армиямизни зарур бўлган озиқ-овқатлар блан, саноатимизни хомаш'ё блан та'минлаб турди.

Оғир синовларга бардош берган социалистик қишлоқ хўжалигимиз большевиклар партияси ва улуғ Сталин раҳбарлиги остида урушдан кейинги бешйилликнинг улуғвор вазифаларини муваффақиятли бажармоқда. Қишлоқ хўжалиги урушдан аввалги даражадан ўзиб кетди. Дон проблемаси ҳал қилинди. Янги қишлоқ хўжалик экинлари ўзлаштирилди, чорва молларининг янги насллари етиштирилди, кўплаб техника экинлари ва нав'ли уруғлар экилмоқда. Эндиликда областьларимиз исте'мол қилувчи ва маҳсулот етиштирувчи областьларга бўлинмайди.

СССР Халқ Комиссарлари Советининг 1946 йил 2 февральда э'лон қилинган «Ўзбекистонда 1946—1953 йилларда пахтачиликни тиклаш ва янада ривожлантиришнинг плани ва тадбирлари» тўғрисида деб чиқарган қарори, ВКП(б) Марказий Комитетининг 1947 йил февраль пленуми қарори, шунингдек СССР Министрлар Советининг ўртоқ Сталин ташаббуси блан қабул қилинган қарорлари Ўзбекистонда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда муҳим программа бўлди.

Ўртоқ Сталиннинг ғамхўрлигидан миннатдор бўлган ўзбек халқи пахтачиликни ривожлантириш сталинча программасини бажариш учун курашмоқда. Республикамиз пахтакорларининг VI қурултой қатнашчилари бу йил мамлакатга ўтган йилдагига қараганда камида 500 минг тонна кўп пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Ўзбекистон партия, совет, комсомол ташкилотларининг жанговар вазифаси бу мажбуриятнинг шараф блан бажарилишига бошчилик қилишдан иборатдир.

Совет ҳукумати колхозчи деҳқонларимизни фидокорона меҳнат қилишга ҳартарафлама рағбатлантирмоқда. 1947—1948 йилларнинг ўзидагина қишлоқ хўжалик илғорларидан қарийб 110 минг киши СССР орден ва медальлари блан мукофотланди. Булардан 4 мингдан кўпроқ кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Колхоз тузуми хотин-қизларнинг ижодий меҳнати учун кенг йўл очиб берди, кўпгина ажойиб ва қобилиятли хотин-қизларни етиштирди. Шуни айтиш кифояки, қишлоқ хўжалигида эришган муваффақиятлар учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олганлар, орден ва медальлар блан мукофотланганлар орасида хотин-қизлар 50 мингдан кўпроқ ҳисобланади. Ўртоқ Сталин айтганидек, хотин-қизлар колхозда катта куч бўлиб қолдилар. Партия, совет ва комсомол ташкилотларининг муҳим вазифаси — хотин-қизларни янада кўпроқ раҳбарлик ишларига кўтариш, уларни тарбиялаш ва чиниқтиришдан иборатдир.

СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитети 1949—1951 йилларда колхоз ва совхозларда маҳсулдор жамоат чорвачилигини ривожлантиришнинг учйиллик планини қабул қилдилар. Республикамиз чорвадорларининг асосий вазифаси — Ўзбекистонда чорвачиликни янада ривожлантириш, мамлакатимизга кўплаб чорва маҳсулотлари етказиб беришдан иборат бўлмоғи керак.

Маҳаллий партия, совет ва комсомол ташкилотлари қишлоқ хўжалигимизнинг қоракўлчилик, ипакчилик, боғдорчилик, асаларичилик каби соҳаларини ҳам ҳартарафлама ривожлантиришлари, партиямиз Марказий Комитети томонидан қўйилган муҳим вазифаларнинг шараф блан бажарилишига большевикча раҳбарлик қилишлари лозим.

Қишлоқ хўжалиги артели Уставининг колхоз жамоат мулкини кўзқорачиғидай сақлаш ва қўриқлаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, Устав талабларини, умумий мажлис ва правление қарорларини, ўз зиммаларига олган мажбуриятларни виждонан ва астойдил бажариш ҳақидаги талабларнинг сўзсиз бажарилишига эришиш керак. Жамоат мулкини талон-торож қилаётган, меҳнат интизомини бузаётган, ҳалол меҳнатдан бош тортаётган ва бировлар ҳисобига яшашни мақсад қилиб қўйган ҳамда ўзларининг шахсий манфаатларини жамоат манфаатларидан устун қўядиган кишиларни фош қилиш ва уларга нисбатан колхоз ҳаётининг асосий қонуни бўлган Уставда кўрсатилган чораларни қўллаш керак.

Шу кунларда республикамизнинг барча колхозларида йиллик ҳисобот йиғилишлари ўтказилмоқда. Қишлоқ хўжалик артелининг Устави ҳарбир колхозчига йиллик ҳисоботнинг муҳокамасига актив қатнашиш, колхоз ва правлениенинг йиллик фаолиятидаги хато ва камчиликларни большевикча танқид ва ўз-ўзини танқид асосида юз-хотир қилмай очиб ташлаш ва шу блан бирга ҳамма ишнинг Устав асосида олиб борилишини текшириб туриш вазифасини юклайди. Партия, совет ташкилотлари колхозлардаги йиллик ҳисобот йиғилишларини Уставнинг ана шу қат'ий талаблари асосида ўтказилиши устидан большевикча назорат ўрнатишлари лозим.

Колхозларни ҳар жиҳатдан мустаҳкамлаш, юқори ҳосилли ва миллионер колхозлар сонини борган сари кўпайтириш, социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг янада равнақи учун фидокорона меҳнат қилишга бошчилик қилиш — партия, совет ва комсомол ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Шу йил март ойида СССР Олий Советига сайловлар ўтказилиши муносабати блан, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми, Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ (овул) Советларига сайловларни 1950 йилнинг кузига қолдирди ва бу Советларнинг ваколатини ҳам худди шу муддатгача чўзишга қарор қилди.

ЛЕНИНГРАД ШАҲАР СМОЛЬНИЙ САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ меҳнаткашлари вакилларининг сайловолди округ кенгаши Иттифоқ Совети депутатлигига

Иосиф Виссарионович Сталиннинг

номзод қилиб кўрсатилишини якдиллик блан қувватлашга қарор қилди

ЛЕНИНГРАД, 9 февраль. (ТАСС). Бугун Таврический саройини мингларча чироғлар чароғон қилиб ёритди. Бинонинг олди томонига ўртоқ И. В. Сталиннинг катта портрети осиб қўйилган. «Улуғ Сталинга шон-шарафлар бўлсин!» деб ёзилган нурли шиор кўзга ташланади.

Революциянинг доҳийлари В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг номи блан боғлиқ бўлган жуда кўп катта воқиалар бўлиб ўтган бу тарихий бинода Смольний сайлов округи меҳнаткашлари вакилларининг сайловолди округ йиғилиши ўтказилди. Смольнийлилар кўп кишилик сайловолди йиғилишларида меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси, севимли ва жонажонимиз И. В. Сталинни катта қувонч блан Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар. Округ меҳнаткашларининг 1.700 дан ортиқ вакили смольнийли сайловчиларнинг хоҳиш ва иродасини изҳор қилиш учун бугун Таврический саройининг залига тўпландилар.

Сайловолди округ кенгашини РСФСРда хизмат кўрсатган ўқитувчи ўртоқ М. И. Морозов очди. ВКП(б) Марказий Комитетининг ўртоқ И. В. Сталин бошчилигидаги Сиёсий бюроси катта кўтаринкилик блан фахрий президиумга сайланди.

С. М. Киров номидаги ип йигирув комбинати мастерининг ёрдамчиси ўртоқ О. М. Еременок минбарга чиқди.

— Қадрдон ўртоқлар!—деди у.—Комбинатимизнинг кўп минг кишилик коллективи йўлбошчимиз ва устозимиз, коммунизмнинг гениал ме'мори ўртоқ Сталинни якдиллик блан зўр қувончга тўлиб тошган ҳолда СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди!

Нотиқнинг сўзи гулдурос қарсаклар блан бўлинади. Кенгаш қатнашчилари бир кишидек ўринларидан турадилар, баланд гумбазлар тагида қудратли «ура» садолари янграйди. Ҳамма ердан: «Улуғ Сталинга шон-шарафлар бўлсин!», «Яшасин умумхалқнинг биринчи номзоди, севимли, жонажонимиз Сталин!» деган хитоблар янграйди.

— Биз, совет кишилари, улуғ Сталин айтган сўзларини: депутат—халқ хизматкоридир, у, Ленин типидаги сиёсий арбоб бўлиши керак; у мураккаб масалаларни ҳал қилганда Ленин каби доно ва чидамли бўлиши керак; у Ленин каби ростгўй ва виждонли бўлиши керак; у ўз халқини Ленин севганидек севиши керак, деган сўзларини ҳечқачон унутмаймиз.

Депутатликка бизнинг номзодимиз улуғ Сталин худди шундай арбобдир. **(Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар).**

Ўртоқ Еременок ўртоқ И. В. Сталиннинг совет халқи олдидаги буюк хизматлари ҳақида, совет халқи ва бутун дуня меҳнаткашларининг севимли, жонажон доҳига бўлган мислсиз муҳаббати тўғрисида гапиради.

— Биз,—оддий совет кишилари учун деди нотиқ,—доҳиймиз ва устозимиз улуғ Сталиннинг доно раҳбарлиги остида Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида меҳнат қилишдан ҳам юксак бахт йўқдир. **(Овацияга айланиб кетган гулдурос қарсаклар).**

— Ўртоқлар, деди сўзини давом эттириб ўртоқ Еременок, — Киров номидаги комбинат меҳнаткашларининг топширувига биноан, Иосиф Виссарионович Сталин номзодини қувватлашни ва Ленинград шаҳар Смольний сайлов округида овозга қўйилиш учун ўртоқ Сталиндан розилик сўрашни сизлардан илтимос қиламан.

(Ҳамма ўрнидан туради. Залда кучли «ура» садолари янграйди. Ўртоқ И. В. Сталин шарафига айтилган табрик сўзлари эшитилади. Овация бирнеча минут давом этади).

Меҳнаткашларнинг вакиллари биринкетин сўзга чиқадилар. Улар Смольний округи сайловчиларининг ягона истагини, хоҳиш ва иродасини ифодалаб, Сталиннинг номини такрор ва такрор тилга оладилар.

Ленинград комсомоли номидаги 2-нчи давлат электр станциясининг машҳур стахановчиси, энг яхши турбина машинисти Д. М. Николаев бундай деди:

— Бизнинг районимиз ишчилар синфининг меҳнаткаш инсоният бахт-саодати йўлидаги революцион кураш тарихидан ўрин олган. В. И. Ленин ва И. В. Сталин Смольнийда туриб Октябрь қуролли қўзғолонига раҳбарлик қилдилар; улуғ йўлбошчиларимиз Смольнийдан туриб Совет ҳокимиятини э'лон қилдилар. Шунинг учун ҳам биз смольнийлилар, ҳақли равишда фахрланамиз.

Иосиф Виссарионович Сталиндан бизнинг Смольний сайлов округимизда овозга қўйилиш учун розилик беришини сўраймиз. Биз, Ленин шаҳрининг меҳнаткашлари, Ленин ишининг улуғ давомчиси, ғалабаларимизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси ўртоқ Сталин учун овоз беришни улуғ шараф деб биламиз.

Залда яна гулдурос қарсаклар бошланади, улуғ доҳий шарафига яна «ура» садолари янграйди.

Врачларнинг малакасини ошириш институти кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори А. А. Адамова, Ленинграддаги асбобсозлик заводининг мастери Г. Н. Зайцев, 8-нчи паровоз депосининг старший машинисти П. К. Федосеев сўзлайдилар. Уларнинг нутқи доно устозимиз ва йўлбошчимизга муҳаббат ва мислсиз садоқат туйғулари блан тўлиб тошгандир.

ВЛКСМ район комитетининг секретари Т. И. Полякова совет ёшларининг энг яхши дўсти ҳақида қизғин нутқ сўзлади.

Техника фанлари кандидати В. В. Рождественский фаннинг улуғ донишманди, совет олимларига коммунизм учун курашда илҳомбахш этувчи Сталин ҳақида гапиради.

Район коммунистик ташкилоти номидан ВКП(б) Смольний район комитетининг секретари Н. Н. Родионов ўртоқ И. В. Сталиннинг СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилиши ҳақидаги таклифни қизғин қувватлайди.

Сайловолди кенгаши катта кўтаринкилик блан қарор қабул қилиб, меҳнаткашлар умумий йиғилишларининг ўртоқ И. В. Сталинни Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш ҳақидаги таклифини якдиллик блан қувватлайди ҳамда Иосиф Виссарионовичдан Ленинград шаҳар Смольний сайлов округида овозга қўйилиш учун розилик беришни сўрайди.

Кенгаш ишончли кишилар сайлайди ҳамда Ленинград шаҳар Смольний сайлов округининг сайловчиларига мурожаат қабул қилди.

Иосиф Виссарионович Сталинга табрикнома қабул қилиш ўртоқ И. В. Сталинга чексиз муҳаббат, мислсиз садоқат намойишига айланиб кетади. Залда узоқ вақт гулдурос қарсаклар чалинади. «Ура» садолари янграйди. «Умумхалқнинг биринчи номзодига шон-шарафлар бўлсин!», «Яшасин улуғ Сталин!», «Жонажон, севимли Сталинга шон-шарафлар бўлсин!» деган хитоблар узоқ вақтгача тинмайди.

ИТТИФОҚ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗИЛАДИГАН 542-НЧИ МИНСК ШАҲАР САЙЛОВ ОКРУГИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗИЛАДИГАН 51-НЧИ МИНСК ШАҲАР САЙЛОВ ОКРУГИ

Меҳнаткашлар вакилларининг сайловолди округ кенгаши

И. В. Сталин, В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, А. А. Андреев, Н. С. Хрушчев, Н. А. Булганин, А. Н. Косигин, Н. М. Шверникнинг

Иттифоқ Совети депутатлигига

К. Н. ДЛУГОШЕВСКИЙнинг Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилишини якдиллик блан қувватлади

МИНСК, 9 февраль. (ТАСС). Бугун К. Е. Ворошилов номидаги Округ офицерлар уйида СССР Олий Советига сайловлар ўтказиладиган 542-нчи ва 51-нчи Минск шаҳар сайлов округларидаги меҳнаткашлар вакилларининг округ сайловолди кенгаши бўлди.

Сайловолди кенгашини И. В. Сталин номидаги Белоруссия политехника институтининг профессори ўртоқ А. А. Кравцов очди.

Кенгаш қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида фахрий президиумга ВКП(б) Марказий Комитетининг ўртоқ И. В. Сталин бошлиқ Сиёсий бюроси зўр қувонч блан сайланди.

Минск трактор заводининг ТЭЦ бош инженери ўртоқ В. П. Чернецкийга сўз берилди.

— Биз, Минск шаҳридаги саноат корхоналари, муассаса ва жамоат ташкилотлари ишчи ва хизматчилар коллективларининг вакиллари, — деди ўртоқ Чернецкий, — бугун Минск шаҳар сайлов округларидан депутатликка кўрсатилган номзодлар ҳақида маслаҳатлашиб, бир қарорга келиш учун тўпландик.

Минск трактор заводининг ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматчилари коллективи 4 февральдаги сайловолди йиғилишида СССР Олий Совети депутатлигига қадрдон йўлбошчимиз ва устозимиз улуғ Сталинни биринчи номзод қилиб кўрсатди. **(Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради. Залда: «Яшасин биринчи умумхалқ номзодимиз—улуғ Сталин!», «Улуғ Сталинга шон-шарафлар бўлсин!» деган табрик сўзлари янграйди).**

Ўртоқлар! Трактор заводининг коллективи СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети депутатлигига 542-нчи Минск шаҳар сайлов округидан улуғ Сталиннинг содиқ сафдоши, ВКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюросининг а'зоси, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари Климент Ефремович Ворошиловни номзод қилиб кўрсатди.

Ўртоқ Ворошилов луганскли слесарликдан Совет Иттифоқи маршалигача шонли йўл босиб ўтди. Ўртоқ Ворошилов катта обрў қозониб, халқимизнинг муҳаббатига сазовор бўлди. У Ленин—Сталин типидаги отоқли давлат арбобидир.

Ўртоқ Ворошилов биринчи ва иккинчи чақириқ СССР Олий Советида бизнинг депутатимиз эди. Климент Ефремович Ворошилов халқнинг ишончини шараф блан оқлади. Трактор заводининг коллективи номидан Климент Ефремович Ворошиловни 542-нчи Минск шаҳар сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифни қувватлашни сўрайман. **(Қарсаклар).**

Трактор заводининг коллективи Минск шаҳридаги бошқа корхоналар коллективларининг Олий Совет депутатлигига улуғ Сталиннинг содиқ сафдошлари В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, А. И. Микоян, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, Н. С. Хрушчев, Н. А. Булганин, А. Н. Косигин, Н. М. Шверник ўртоқларни номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифларини қувватлашингизни сўрашни менга топширди. **(Қарсаклар).**

Сўнгра Минскдаги К. Е. Ворошилов номли станоксозлик заводининг слесари Н. А. Каменских сўзга чиқиб, завод коллективи 51-нчи Минск шаҳар сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига меҳнаткашлар депутатлари Минск шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ К. Н. Длугошевскийни номзод қилиб кўрсатганлигини айтди.

СССР ва Белоруссия ССР халқ артисти Л. П. Александровская, Минск паровоз депосининг машинисти С. И. Расторгуев, Киров номли станоксозлик заводининг бош конструктори Г. С. Талакош, «Главминскстрой»нинг ғишт терувчиси А. К. Филиппов, ёзувчи М. Т. Линьков, Минск шаҳридаги биринчи мактабнинг директори В. И. Батемирова, полковник И. В. Закавородний, И. В. Сталин номидаги Белоруссия Давлат университетининг студенти В. В. Чепко, Минск шаҳар комсомол комитетининг секретари Ю. А. Язвинская, Белоруссия К(б)П Минск шаҳар комитетининг секретари К. Т. Мазуров кенгашда ватанпарварларча оташин нутқ сўзладилар.

Сайловолди кенгаши якдиллик блан қабул қилган резолюцияда Минск шаҳридаги коллективлар йиғилишларининг 542-нчи Минск шаҳар сайлов округидан Иосиф Виссарионович Сталиннинг ва унинг содиқ сафдошлари—В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, Н. С. Хрушчев, Н. А. Булганин, А. Н. Косигин, Н. М. Шверникнинг Иттифоқ Совети депутатлигига ва 51-нчи Минск шаҳар сайлов округидан ўртоқ К. Н. Длугошевскийнинг СССР Олий Советининг Миллатлар Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилишини қизғин қувватлади.

Кенгаш қатнашчилари ўртоқ И. В. Сталинга баланд руҳ блан табрикнома қабул қилдилар.

Н. М. Шверник ҳузурида Хитой Халқ Республикаси Марказий Халқ Ҳукуматининг Раиси Мао Цзе-дун жаноблари шарафига қабул маросими

9 февральда Катта Кремль Саройида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Шверник Хитой Халқ Республикаси Марказий Халқ Ҳукуматининг Раиси Мао Цзе-дун жаноблари шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Мао Цзе-дун жаноблари, Хитой Халқ Республикаси Давлат Ма'мурий Кенгашининг раиси ва Ташқи Ишлар Министри Чжоу Энь-лай жаноблари, Хитой Халқ Республикасининг Москвадаги Элчиси Ван Цзя-сян жаноблари, профессор Чен Бо-да, Синьцзян Вилоят Халқ Ҳукумати Раисининг Ўринбосари С. Азизов жаноблари, У Сю-цюань жаноблари, Люй Дун жаноблари, Чжан Хуа-дун жаноблари, Лай Я-ли жаноблари, Шень Хун жаноблари, Су Лун-гуан жаноблари, Оу Ян-цин жаноблари, Цай Шу-фань жаноблари, Чень Мин-шен жаноблари, Ван Сюнь жаноблари, Це Чунь-юн жаноблари, Ло Вэй жаноблари, Чан Янь-цин жаноблари, Ван Дун-син жаноблари, Дэн Ли-цунь жаноблари, Ма Хань-бин жаноблари, Х. Муратов жаноблари ва Хитой Халқ Республикасининг Москвадаги элчихонаси а'золари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Чехословакия Республикаси Элчиси Б. Лаштовичка жаноблари, Қурия Халқ-демократик Республикасининг Элчиси Дю Ен Ха жаноблари, Булғория Халқ Республикасининг Элчиси С. Благоева хоним, Румыния Халқ Республикасининг Элчиси С. Бугич жаноблари, Венгрия Халқ Республикасининг Элчиси А. Собек жаноблари, Мўғулистон Халқ Республикасининг Элчиси Н. Идамжаб жаноблари, Албания Халқ Республикасининг Элчиси В. Натанаили жаноблари, Германия Демократик Республикаси Дипломатик Миссиясининг Бошлиғи Р. Аппельт жаноблари, Польша Республикасининг Мувaққат Ишлар Вакили Я. Замбрович жаноблари ва Москвадаги Савдо делегацияларининг бошлиқлари — Чехословакия Республикаси Ташқи Савдо Министри А. Грегор жаноблари, Румыния Халқ Республикасининг Ташқи Савдо Министри А. Вирлендяну жаноблари, Венгрия Халқ Республикасининг Ташқи Савдо Министри Ш. Ронаи жаноблари, Германия Демократик Республикасининг Ташқи Савдо Министри Г. Ханке жаноблари ҳам ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Совет томонидан СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосарлари В. М. Молотов, А. И. Микоян, Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, В. А. Малишев, И. Ф. Тевосян, А. П. Ефремов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрушчев, РСФСР Министрлар Советининг Раиси Б. Н. Черноусов, СССР Министрлари А. Я. Вишинский, А. Г. Зверев, И. Г. Большаков, А. М. Василевский, К. П. Горшенин, Д. Г. Жимерин, С. В. Кафтанов, М. А. Меньшиков, Н. В. Новиков, Н. Д. Псурцев, Е. И. Смирнов, Д. Ф. Устинов, М. В. Хруничев, СССР Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосарлари А. А. Громико, В. А. Зорин, СССРнинг Хитой Халқ Республикасидаги Элчиси Н. В. Рощин, СССР Фанлар Академиясининг Президенти С. И. Вавилов, Совет Иттифоқи Маршали В. Д. Соколовский, Армия генерали С. М. Штеменко, Адмирал И. С. Юмашев, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари А. Ф. Горкин, ВЦСПС Раиси В. В. Кузнецов, СССР Ташқи Савдо Министрининг Ўринбосари П. Н. Кумикин, Москва Шаҳар Советининг Раиси М. А. Яснов, СССРнинг Хитой Халқ Республикасидаги Савдо Вакили В. П. Мигунов, СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг Бош Секретари Б. Ф. Подцероб, СССР Олий Советининг депутатлари, СССР Министрликларининг мас'ул ходимлари, жамоат ва матбуот вакиллари, фан ва сан'ат арбоблари ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

Мамлакатимиз меҳнаткашлари Ватанга, Ленин—Сталин партиясига энг содиқ кишиларни СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатмоқдалар

ШОББОЗ САЙЛОВ ОКРУГИ

Шоббоз ёғ заводи бинокорларининг коллективи
СССР Олий Советининг Миллатлар Совети депутатлигига

Иосиф Виссарионович Сталинни, Вячеслав Михайлович Молотовни, Анастас Иванович Микоянни, Алексей Николаевич Косигинни, Носир Маҳмудовни

номзод қилиб кўрсатди

ШОББОЗ, (Қорақалпоғистон АССР). (ЎзТАГ). Шоббоз ёғ заводи қурилиши майдонида бинокорлар коллективининг сайловолди йиғилиши бўлди.

Завод директори ўртоқ Юдахин, сайловолди йиғилиши қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида, Иосиф Виссарионович Сталинни СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни таклиф этди.

СССР Олий Совети депутатлигига В. М. Молотов, А. И. Микоян, А. Н. Косигин ўртоқларни номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклиф ҳам узоқ давом этган гулдурос қарсаклар блан кутиб олинди.

— Мен,—деди ўз сўзини давом эттириб ўртоқ Юдахин, — ВКП(б) Марказий Комитети ҳузуридаги Олий партия мактабининг ўқувчиси Носир Маҳмудовни ҳам депутатликка номзод қилиб кўрсатишни таклиф этаман. Ўртоқ Маҳмудов сўнгги бирнеча йил давомида Ўзбекистон К(б)П Самарқанд область комитетининг секретари бўлиб ишлади. Ҳозирги вақтда у Москвада ўқимоқда. Большевиклар партиясининг содиқ фарзанди ўртоқ Маҳмудов сайловчиларнинг ишончини оқлайди.

Ғишт терувчи Қутлимуродов, бригада бошлиғи Абдалов, бош инженер Иваненко, шувоқчи Белаева ва бошқа ўртоқлар кўрсатилган номзодларни қизғин қувватладилар.

Сайловолди йиғилишининг қатнашчилари ўртоқ И. В. Сталиндан ва В. М. Молотов, А. И. Микоян, А. Н. Косигин, Н. Маҳмудов ўртоқлардан Шоббоз сайлов округида СССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодларини овозга қўйишга розилик беришларини сўради.

Сайловолди округ кенгашлари

Ўзбекистонда ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, фан, сан'ат ва маданият арбоблари, партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотлари ва меҳнаткашлар жамиятлари вакилларининг сайловолди округ кенгашлари ўтмоқда. Сайловолди кенгашларида меҳнаткашларининг ва жамоат ташкилотларининг вакиллари юксак ватанпарварлик руҳи блан СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзодлар ҳақида маслаҳатлашиб бир қарорга келмоқдалар.

Сайловолди кенгашларининг қатнашчилари ғоят баланд руҳ блан совет мамлакати давлат ҳокимиятининг олий органи депутатлигига халқ бахтининг ижодчиси, совет халқи эришган барча ғалабаларнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси, севикли йўлбошчи ва устоз Иосиф Виссарионович Сталинни биринчи номзод қилиб кўрсатмоқдалар.

Сайловолди округ кенгашлари СССР Олий Совети депутатлигига ўртоқ И. В. Сталиннинг энг яқин сафдошлари В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, Н. С. Хрущчев, Н. А. Булганин, А. Н. Косигин, Н. М. Шверник, П. К. Пономаренко, М. А. Суслов, М. Ф. Шкирятов ўртоқларнинг номзод қилиб кўрсатилишини якдиллик блан қувватламоқдалар.

Меҳнаткашларнинг вакиллари округ кенгашларида коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодларини кўрсатиш ҳақидаги таклифларни якдиллик блан қувватламоқдалар.

Иттифоқ Советига сайловлар ўтказиладиган Самарқанд шаҳар сайлов округи ва Миллатлар Советига сайловлар ўтказиладиган Самарқанд шаҳар сайлов округи

Самарқанд шаҳридаги концерт залида ишчилар, хизматчилар, коммунистик партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, олий ўқув юртлари студентлари сайловолди йиғилишларида сайланган вакилларнинг сайловолди округ кенгаши бўлди.

Кенгашда Ўзбекистон Давлат университетининг илмий ходими Абдураҳимова, «Красний двигатель» заводининг цех бошлиғи Барабаш, «Ҳужум» пиллакашлик фабрикасининг инженери Черпеп, И. П. Павлов номидаги медицина институтининг ўқитувчиси Икромов ўртоқлар сўзга чиқиб, Самарқанд шаҳар сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига ВКП(б) Марказий Комитетининг Ўзбекистондаги вакили ўртоқ **С. Д. Игнатьевнинг** ва Самарқанд сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Самарқанд медицина институтининг доценти ўртоқ **Д. А. Алимовнинг** номзод қилиб кўрсатилишини қизғин қувватладилар.

Сайловолди бирлашган округ кенгаши СССР Олий Совети депутатлигига **С. Д. Игнатьев** ва **Д. А. Алимов** ўртоқларнинг номзод қилиб кўрсатилишини қувватлаш тўғрисида якдиллик блан қарор қабул қилди. Кенгаш барча сайловчиларга қарата мурожаат қабул қилиб, уларни сайлов кунида коммунистлар блан партиясизлар сталинча блокининг номзодлари учун овоз беришга чақирди. Кенгаш қатнашчилари ишончли кишилар сайладилар.

Кенгашда ғоят баланд руҳ блан ўртоқ Сталинга табрикнома қабул қилинди.

Тошкент шаҳар Киров сайлов округи

Тошкент шаҳар Киров сайлов округидаги меҳнаткашлар коллективлари вакилларининг сайловолди округ кенгаши бўлди.

Кенгашда 1-нчи босмахонанинг цех бошлиғи Ю. Зиёмуҳаммедов, «Ўзбексельмаш» заводининг электр пайвандчиси С. А. Ряднов, Сталин мукофоти лауреати, Ўрта Осиё Давлат университетининг профессори В. А. Бугаев, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Х. Исломов, «Чирчиқсельмаш» заводининг мастери П. В. Абламонов ва бошқа бирқанча ўртоқлар ватанпарварларча қизғин нутқ сўзладилар. Улар Миллатлар Совети депутатлигига Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **М. Г. Чикованини** номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифни қувватладилар.

Кенгаш қатнашчилари резолюция қабул қилиб, округдаги корхона ва муассасаларнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари умумий йиғилишларида Миллатлар Совети депутатлигига ўртоқ М. Г. Чикованини номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида чиқарилган қарорларни қувватладилар.

Кенгашда округ сайловчиларига қарата мурожаат қабул қилинди.

Сайловолди кенгашининг қатнашчилари халқларнинг улуғ йўлбошчиси ўртоқ Сталинга баланд руҳ блан табрикнома қабул қилдилар.

Иттифоқ Советига сайловлар ўтказиладиган Сурхондарё сайлов округи ва Миллатлар Советига сайловлар ўтказиладиган Термиз сайлов округи

Сурхондарё ва Термиз сайлов округларидаги меҳнаткашлар, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари коллективлари вакилларининг сайловолди кенгаши юксак сиёсий активлик блан ўтди.

Кенгаш қатнашчилари Иттифоқ Совети депутатлигига Совет Иттифоқи Қаҳрамони, армия генерали **И. Е. Петровнинг** ва Миллатлар Совети депутатлигига Термиз шаҳар касалхонасининг ординатор—врачи ўртоқ **Ш. Тўражоновнанинг** номзод қилиб кўрсатилишини якдиллик блан қувватладилар.

Кенгаш сайловчиларга қарата мурожаат қабул қилди.

Кенгаш қатнашчилари ғоят баланд руҳ блан ўртоқ Сталинга табрикнома қабул қилдилар.

Совет халқининг номзодлари
Сайлов округларида

(ТАСС мухбирларининг хабарларидан)

РСФСР

МОСКВА ОБЛАСТИ

Люберецкдаги Ухтомский номли қишлоқ хўжалик машиналари заводининг коллективи Ухтомский сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига модельчи стахановчи **Борис Иванович Самсоновни** номзод қилиб кўрсатди.

Загорский механика заводининг коллективи Загорский сайлов округидан ёзувчи, Сталин мукофоти лауреати **Леонид Максимович Леоновни** Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди.

ИВАНОВО ОБЛАСТИ

Фрунзе номидаги Кинешма заводининг коллективи ВЦСПС секретари, Совет хотин-қизлари Антифашист комитетининг раиси, Халқаро демократик хотин-қизлар уюшмаси раисининг ўринбосари **Нина Васильевна Поповани** Кинешма сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатди.

СТАЛИНГРАД ОБЛАСТИ

Демин намунали-таянч МТСининг коллективи Хопер сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига Ново-Анненск район қишлоқ хўжалик бўлимининг бош агрономи, Сталин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Павел Никанорович Сергеевни** номзод қилиб кўрсатди.

МАРИЙ АССР

Йошкар-Ола шаҳридаги 11-нчи ўрта мактаб ўқитувчиларининг коллективи Йошкар-Ола шаҳар сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига ўқитувчи **Мария Степановна Шерстневани** номзод қилиб кўрсатди.

ТАТАРИСТОН АССР

Қозондаги «Спартак» кўн-пойафзал комбинатининг коллективи Қозон-қишлоқ сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига ўқитувчи **Хатима Ахметзяновна Иброҳимовани** номзод қилиб кўрсатди.

ЁҚУТИСТОН АССР

Верхне-Вилюйск МТСи ходимларининг коллективи Вилюйск сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Молотов номли колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Степан Иннокентьевич Васильевни** номзод қилиб кўрсатди.

ТУВА АВТОНОМ ОБЛАСТИ

Тува қишлоқ хўжалик тажриба станциясининг коллективи Чадан сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Дзун-Хемчик районидаги Сталин номли колхозининг раиси **Монгуш Омбу Доржулдайни** номзод қилиб кўрсатди.

УКРАИНА ССР

Ковель станциясининг темирйўлчилари Ковель сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига кран машинисти **Анна Иосифовна Приймачукни** номзод қилиб кўрсатди.

Заболотьев ўрмон хўжалигидаги дарахт кесувчиларнинг йиғилиши Камень-Каширск сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига Украина ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **Леонид Романович Корниецни** номзод қилиб кўрсатди.

Киев область, Тальнов районидаги «Здобуток жовтня» колхозининг а'золари Уманск сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига колхоз раиси **Фёдор Иванович Дубковецкийни** номзод қилиб кўрсатди.

БЕЛОРУССИЯ ССР

«Красний пахарь» колхозининг а'золари Полоцк сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига колхоз раиси **Лидия Андреевна Грецкаяни** номзод қилиб кўрсатдилар.

Гомель область, Стрешинск районидаги «Комсомол» колхозининг а'золари Рогачев сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига колхоз агрономи **Ефросинья Адамовна Страковични** номзод қилиб кўрсатдилар.

ҚОЗОҒИСТОН ССР

Чимкент ёғ комбинатининг коллективи Чимкент шаҳар сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига инженер **Ханифа Алибоевани** номзод қилиб кўрсатди.

Шарқий Қозоғистон областидаги Зальби МТСининг механизаторлари Усть-Каменогорск сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Қозоғистон ССР Соғлиқни сақлаш министри **Сибғатулла Қоринбоевни** номзод қилиб кўрсатдилар.

ГРУЗИЯ ССР

Сигнах районидаги 26 комиссар номли колхозининг а'золари Сигнах сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Грузия Чорвачилик илмий текшириш институтининг директори **Арчил Георгиевич Натрошвилини** номзод қилиб кўрсатдилар.

ОЗАРБАЙЖОН ССР

Кубй районидаги Багиров номли колхозининг а'золари Хачмас сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига Озарбайжон Қишлоқ хўжалик министри **Имом Дашдамир ўғли Мустафаевни** номзод қилиб кўрсатдилар.

ЛИТВА ССР

Каунасдаги «Кауноаудиняй» шойи тўқиш фабрикасининг коллективи Каунас шаҳар сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига тўқув цехи мастерининг ёрдамчиси **Пятрас Ионович Вайчюнасни** номзод қилиб кўрсатди.

Ионишк районидаги «Виршитис» колхозининг а'золари Шауляй қишлоқ сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига колхоз раиси **Алоизас Игнович Казакевичюсни** номзод қилиб кўрсатдилар.

МОЛДАВИЯ ССР

«Молодая гвардия» колхозининг а'золари Кишинёв-қишлоқ сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига Кишинёв Давлат университетининг студенти **Раиса Дионисьевна Оникани** номзод қилиб кўрсатдилар.

Липкан МТСининг механизаторлари Липкан сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Молдавия тил ва адабиёт институтининг директори, филология фанлари кандидати **Авн Дмитриевич Чебанни** номзод қилиб кўрсатдилар.

ЛАТВИЯ ССР

Ригадаги Главлесбуммаш механика заводининг коллективи Рига-қишлоқ сайлов округидан Иттифоқ Совети депутатлигига меҳнаткашлар депутатлари Рига район Совети ижроия комитетининг раиси **Вильгельм Янович Лайвиньни** номзод қилиб кўрсатди.

ҚИРҒИЗИСТОН ССР

Талас шаҳрининг ўқитувчилари Талас сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига медицина институтининг директори, СССР Медицина Фанлари Академиясининг корреспондент а'зоси **Исо Коноевич Охунбоевни** номзод қилиб кўрсатдилар.

Кўкёнғоқ конидаги «Капитальная» шахтасининг кончилари Жалолобод сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига 40-нчи шахтанинг донгдор кўмир қазувчиси **Каримберди Сориқовни** номзод қилиб кўрсатдилар.

ТОЖИКИСТОН ССР

Хорог педагогика ўқув юртининг ўқитувчилари ва студентлари Хорог сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига ўқитувчи **Моишуғнон Асадбековани** номзод қилиб кўрсатдилар.

Ленинобод область, Конибодом районидаги Стаханов номли колхозининг а'золари Конибодом сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига колхоз раиси **Аҳмаджон Шариповни** номзод қилиб кўрсатдилар.

ЭСТОНИЯ ССР

«Ууз метса» колхозининг а'золари Хаапсалу сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Эстония ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари **Борис Степанович Толбастни** номзод қилиб кўрсатдилар.

Ярвакандн заводининг ойначилари Харьюс ғарбий сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Эстония ССР касаба союзлари Советининг раиси **Леонхард Адович Иллисонни** номзод қилиб кўрсатдилар.

ҚАРЕЛЬ-ФИН ССР

Петрозаводск нон комбинатининг коллективи Зарецк сайлов округидан Миллатлар Совети депутатлигига Петрозаводскдаги 9-нчи мактабнинг ўқитувчиси **Елена Васильевна Васильевани** номзод қилиб кўрсатди.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Сайловчилар рўйхати

Совет сайлов ҳуқуқи мамлакатимизнинг барча гражданлари учун умумий ва тенгдир. Эксплоататор синфлар йўқотилган, кишининг киши томонидан эксплоатация қилинишига хотима берилган, социализм ғалаба қилган бизнинг мамлакатимиздагина чинакам демократия барқарордир.

Капиталистик мамлакатларда аҳвол тамомила бошқача. У мамлакатларда мавжуд бўлган ирқий, миллий ва бошқа чеклашлар аҳолининг кўп қисмини сайловларда қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум қилади.

Ўртоқ Сталин Советларнинг фавқулодда VIII с'ездида СССР Конституциясининг лойиҳаси ҳақида қилган докладида бундай деган эди: «... Конституцияларнинг бир хили гражданларнинг ҳуқуқда тенглигини ва демократик ҳурриятларни тўғридан-тўғри инкор этади ёки амалда уларни йўқ даражасига туширib қўяди. Конституцияларнинг яна бир хили демократик асосларни бажонидил қабул қилади ва ҳатто уларни рўкач қилиб, э'лон ҳам этади, лекин бу блан баравар шундай шарт ва писандалар қўядики, демократик ҳуқуқ ва ҳурриятлар юлиниб-юлқиниб дабдаласи чиқади. Улар барча гражданларга баравар сайлов ҳуқуқи берилган дейдилар-ку, лекин шу ондаёқ бир жойда муқим истиқомат қилишни, илмлик бўлишни, ҳаттоки ма'лум даражада давлатманд бўлишни шарт қиладилар. Гражданларнинг ҳаммаси ҳуқуқда тенг дейдилар, лекин шу ондаёқ бу нарса хотинларга оид эмас, ёки қисман оид, деб шарт қўядилар ва ҳоказо ва ҳоказо».

Бизнинг мамлакатимизда сайловлар умумий, тенг ва тўппа-тўғри бўлиб, яширин овоз бериш йўли блан ўтказилади. Совет сайлов системаси дун'ёда энг демократик сайлов системасидир. Совет мамлакатимизда сайловчилар рўйхатини тузиш сиёсий жиҳатдан ғоят катта аҳамиятга эгадир. Сайловчилар рўйхати жуда пухта тузилиб, ҳарбир сайловчига давлатимизнинг олий ҳокимият органига депутатлар сайлашда ўз ҳуқуқидан тўла фойдаланиш имкониятини беради.

Ёши 18 га етган барча СССР гражданлари, уларнинг ирқи ва миллати, жинси, диний э'тиқодлари, илмий даражаси, ўтроқлиги, ижтимоий чиқиши, мулкий аҳволи ва ўтмишдаги ишига қарамай, СССР Олий Советига депутатлар сайлашда қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар. Сайловчилар рўйхатига сайлов ҳуқуқига эга бўлган ва рўйхатлар тузилаётган вақтда муайян бир совет территориясида (доимий ёки вақтинча) турган ва сайлов кунигача ёши 18 га етган ҳамма гражданлар ёзилади. Суд ҳукми блан сайлов ҳуқуқидан маҳрум қилинган кишилар ҳамда ақлдан озган деб топилган кишилар, шунингдек Совет Иттифоқи территориясида яшовчи ажнабийларгина сайловчилар рўйхатига киргизилмайди. Демак, бизнинг мамлакатимизда сайловчиларнинг чинакам умумий ва тенг ҳуқуқли бўлиши та'минланган.

Буржуа мамлакатларида сайловчиларнинг рўйхатини тузиш меҳнаткашлар оммасининг овоз беришда иштирок қилишига халақит беришни кўзда тутади. Масалан, Америка Қўшма Штатларида мулкий, ўтроқлик, ма'лумот цензи миллионлаб оддий кишиларни сайловчилар рўйхатига киргизишдан маҳрум этади. Бирқанча штатларда эса сайлов солиғи олинади. Бу ҳол миллионларча ишсизлар ва кам иш ҳақи оладиган жуда кўп меҳнаткашлар учун сайлов участкаларининг эшигини бутунлай беkitib қўяди. 1946 йилда Америка Қўшма Штатлари конгрессига ўтказилган сайловда ҳамма сайловчиларнинг атиги 38 проценти қатнашди. 14 миллион негр аҳолисидан атиги 100 минг киши овоз берди.

Америка Қўшма Штатларидаги буржуа партияларининг вакиллари ва ҳархил сайлов «вакиллари» сайловчилар рўйхатини назорат қилиб турадилар. Бу кишилар ўзларига ёқмаган шахсларнинг сайлов вақтида овоз беришларига тўсқинлик қиладилар. Бу жиҳатдан Америкада чиқадиган «Колльерс» журналида босилган ва бизнинг матбуотимизда келтириб ўтилган бир факт э'тиборни жалб қилади.

Луизиана штатида яшовчи Чиапетта сайловчилар рўйхатига ёзилиш учун уйидан 25 миля масофадаги сайлов пунктига олти марта боради. Сайлов пунктида ҳар сафар, ҳали рўйхатга олувчи амалдор келгани йўқ, деб уни алдаб қайтариб юборадилар. Чиапетта сайлов пунктига хат ёзади, лекин жавоб ололмайди. У дастлаб бир прокурорга, сўнгра иккинчисига шикоят қилади. Аммо натижа чиқмайди. Чиапетта Америка Қўшма Штатлари президентига хат ёзади. Бироқ, бу ҳам натижа бермайди. Чиапетта сайловчилар рўйхатига киргизилмай қолади. Нега? Чунки, Луизиана штатида сайлов ўтказувчи сиёсий «вакил» Чиапеттани сиёсий жиҳатдан ишончсиз деб топган.

Совет мамлакатимизда сайловчиларнинг рўйхатларини шаҳарларда меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советларининг ижроия комитетлари, бирнеча районга бўлинган шаҳарларда район Советларининг ижроия комитетлари, посёлкаларда посёлка Советларининг ижроия комитетлари, қишлоқ жойларида меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ Советларининг ижроия комитетлари тузади.

Ижроия комитетлари, СССР Олий Советининг Президиуми тасдиқлаган форма бўйича, ҳарбир сайлов участкасида сайловчиларнинг рўйхатларини тузадилар. Сайловчилар рўйхатини тузишда уй дафтарлари, қишлоқ жойларида эса хонадонларнинг дафтарлари асос бўлади. Мазкур Совет территориясида вақтинча турувчи кишилар ҳам рўйхатга киргизилиши керак. Ижроия комитетлари сайловчилар рўйхатини тузиш учун касаба союз, совет ва комсомол активларини, студентларни ва юқори синфларда ўқувчиларни жалб қиладилар. Сайловчилар рўйхатларини тузишга қишлоқ жойларидаги зиёлиларни жалб қилиш айниқса муҳимдир, чунки қишлоқ жойларида сайловчилар рўйхати кўпинча қўлда ёзилади.

Совет сайлов қонунига мувофиқ, сайлов ҳуқуқига эга бўлган ҳамма гражданлар тенг ҳисобланади, шу сабабли ҳарбир сайловчи фақат бир рўйхатга ёзилади. Сайловчилар рўйхатида алифбе тартибида сайловчининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган йили ва турар жойи ёзилади. Агар ёши 18 дан юқори бўлса, фақат туғилган йили кўрсатилади. Агар 1932 йилнинг январь, февраль ойида ёки март бошида туғилган киши рўйхатга ёзилса, туғилган куни ва ойи аниқ кўрсатилади. Сайлов кунигача 18 ёшга тўлган сайловчининг туғилган куни ва ойи ҳақида ижроия комитетида аниқ ма'лумот бўлмаса, бу сайловчи 1932 йил 1 январьда туғилган деб ҳисобланади.

Касалхона, туғуруқхона, санатория, инвалидлар уйлари ҳузуридаги сайлов участкаларида сайловчилар рўйхатига сайлов кунида касалхонада даволанаётган ва сайлов ҳуқуқига эга бўлган беморлар ҳам, овоз бериш кунида навбатчилик қиладиган медицина ходимлари ва бошқа ходимлар ҳам ёзилади.

Ҳарбий қисмларда ва аскарий қўшилмаларда бўлган сайловчи—ҳарбий хизматчиларнинг рўйхатлари командир томонидан тузилади. Ҳарбий қисмларда яшамаган ҳарбий хизматчиларнинг ҳаммаси ўзлари турган жойларда меҳнаткашлар депутатлари советларининг тегишли ижроия комитетлари томонидан сайловчилар рўйхатига киргизиладилар.

Ма'лумки, Иттифоқ Советига ва Миллатлар Советига сайловлар ўтказиладиган сайлов участкалари умумий бўлади. Шунинг учун сайловчиларнинг рўйхати ҳам умумий бўлади. Рўйхатнинг бошида қишлоқ, шаҳар, район, область, республиканинг номи кўрсатилиши блан бирга сайлов участкасининг номери, СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советига сайлов ўтказиладиган сайлов округларининг номи ва номерлари кўрсатилади.

Ижроия комитетлари ва участка сайлов комиссиялари ҳарбир сайловчига рўйхатни текшириб кўришда ёрдам беришлари керак. Шунинг учун сайловчилар рўйхати осиб қўйилган бинода участка комиссиясининг а'золари, ижроия комитетларининг ходимлари, активлар навбатчилик қилиши зарур. Улар сайловчилар рўйхати ҳақида ҳархил изоҳотлар беришлари, рўйхатдаги нотўғриликлар ҳақидаги ёзма ва оғзаки аризаларни қабул қилишлари, буни дарҳол комиссия ва ижроия комитет раисларига ма'лум қилишлари лозим.

Сайловчилар рўйхати осиб қўйилгандан кейин, ижроия комитетлари, участка сайлов комиссияларининг а'золари, касаба союз, комсомол ва совет активлари, агитаторлар рўйхатларнинг тўғрилигини текширишга алоҳида э'тибор беришлари керак. Бу муҳим ишга кенг жамоатчиликни жалб қилиш ҳарбир сайловчининг рўйхатга тўғри ёзилишини та'минлайди.

Агар сайловчи рўйхатни текширган вақтда рўйхатда нотўғрилик (рўйхатга киргизилмай қолдириш, рўйхатдан чиқариб ташлаш, фамилияси, исми ва отасининг исми, туғилган йили нотўғри ёзилиши, сайлов ҳуқуқидан маҳрум қилинган кишиларнинг рўйхатга киргизилиши каби ҳолларни) аниқласа у бу ҳақда участка сайлов комиссиясига ёки рўйхатни э'лон қилган меҳнаткашлар депутатлари ижроия комитетига оғзаки ёхуд ёзма ариза орқали мурожаат қилиши мумкин.

Ижроия комитети аризани уч кундан кечикмай кўриб чиқиб, қабул қилинган қарорга мувофиқ рўйхатдаги нотўғриликни дарҳол тузатиши, ёки ариза берувчига ёзма справка бериб, унинг аризаси нима учун рад этилганини кўрсатиши керак.

Агар ариза берувчи ижроия комитетининг қароридан норози бўлса, халқ судига шикоят қилиши мумкин. Халқ суди уч кундан кечикмай шикоятни очиқ суд мажлисида, шикоятчини ва ижроия комитет вакилини чақириб, кўриб чиқиши, ўз қарорини шикоятчига ва ижроия комитетга билдириши лозим. Халқ судининг қарори қат'ийдир.

Сайловчилар рўйхати э'лон қилинган кундан тортиб сайлов кунигача бирқанча сайловчилар истиқомат жойини ўзгартириши, отпускага, ёки бирон хизмат блан кетиб қолиши мумкин. Ба'зи кишилар овоз бериш кунида сафарда бўлишлари мумкин. Бундай сайловчилар сайлов кунида қаерда бўлсалар, шу ерда овоз берадилар. Бунинг учун ижроия комитети уларнинг қўлига овоз бериш ҳуқуқи учун гувоҳнома беради.

Доимий ёки муваққат истиқомат жойига гувоҳнома блан 12 марттача келган сайловчи ижроия комитети томонидан рўйхатга киргизилади, сайлов кунида келган киши эса тўппа-тўғри сайлов участкаси биносига боради ва гувоҳномасига мувофиқ сайловчилар рўйхатига киргизилади.

Янги истиқомат жойига сайловчилар рўйхати э'лон қилингандан кейин, ба'зи жиддий сабаблар блан, гувоҳномасиз келган сайловчилар ҳам бўлиши мумкин. Бундай сайловчилар меҳнаткашлар депутатлари Совети ижроия комитетига ариза беришлари ва фақат ижроия комитетининг қарори блан сайловчилар рўйхатига киргизилишлари керак.

Сайловчилар рўйхатини тузиш ва уларни текшириш ҳақида «СССР Олий Совети сайловлари тўғрисида Низом»да белгиланган тартиб Совет гражданларининг ҳуқуқлари ҳақида катта ғамхўрлик руҳи блан суғорилган бўлиб, дун'ёдаги энг демократик Сталин Конституцияси принципларига асосланган Совет сайлов системамизнинг чинакам демократик система эканлигини яққол кўрсатиб туради.

Н. КАПУСТЯНСКИЙ.

СССР СОВЕТ ЁЗУЧИЛАРИ СОЮЗИНИНГ XIII ПЛЕНУМИ

Ўзбек Совет адабиётининг аҳволи ҳақида

Узбекистон Совет ёзучилар союзининг раиси Ш. РАШИДОВнинг доклади*)

Халқимиз яқинда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг тузилганига йигирмабеш йил тўлган кунни нишонлади. Бу чорак аср республикамиз экономикаси, маданияти ва сиёсий ҳаётида мисли кўрилмаган гуллаб-яшнаш даври бўлди.

Ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг огишмай амалга оширилиши натижасида СССРда янги социалистик миллатлар ташкил топди. Ўзбек халқи большевиклар партиясининг раҳбарлиги остида, улуғ рус халқининг ёрдами натижасида янги ма'навий фазилатларга, янги маданий бойликларга эга бўлган социалистик миллат бўлиб ташкил топди.

Ўзбекистоннинг меҳнаткаш халқи ўтмишда саводсиз эди. Ҳозирги вақтда республиканинг бошланғич ва ўрта мактабларида 1 миллиондан ортиқ бола ўқимоқда. Бу рақам 1913 йилдагидан 66 марта кўпдир. 26 минг студент олий ўқув юртларида фан чўққиларини эгалламоқда. Улуғ Сталиннинг ташаббуси блан, уруш йилларида ташкил этилган Ўзбекистон ССР Фанлар академияси 26 фан доктори ва 200 фан кандидатини бирлаштиради. Ўзбекистонда 16 музей, 650 кутубхона, 2.500 клуб, 800 га яқин кино установка бор. Республикада юздан ортиқ газета ва 7 та журнал нашр қилинмоқда.

Большевиклар партиясининг раҳбарлиги остида ўзбек совет адабиёти яратилди. Бу адабиёт буржуа миллатчилигига қарши қаттиқ курашда туғилди, ўсди ва мустаҳкамланди. Империализм малайлари ўзбек халқи блан бошқа қардош халқлар ўртасида душманлик уруғини экмоқчи бўлдилар. Улар феодал ўтмишни идеаллаштирдилар ҳамда адабиётга совет темасининг кириб келишига жон-жаҳдлари блан тўсқинлик қилишга урундилар.

Буржуа миллатчиларининг вакиллари бўлган жадидлар ўзбек ёзувчиларини улуғ рус халқи адабиётининг та'сиридан четлатиб қўйишга ҳаракат қилдилар, рус ва жаҳон адабиётининг энг яхши асарларини ўзбек тилига таржима қилишга ҳарқандай йўл блан қаршилик кўрсатдилар.

Буржуа миллатчиларини охиригача тор-мор келтиришда партия халқимизга ёрдам берди. Тўнғич совет шоири оташин ватанпарвар ва новатор Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий блан бирга ўзбек совет адабиётига Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Ойбек, Уйғун, Яшин, Н. Сафаров, Абдулла Қаҳҳор ва бошқа талантли ёзувчилар кириб келдилар. Улар ҳозирги замоннинг актуал темаларида бирқанча чуқур партиявий, бадиий асарлар яратдилар. Ҳамид Олимжоннинг «Бахтлар водиси» ва «Ўлим ёвга», Ғафур Ғуломнинг «Кўкан батрак», Ойбекнинг «Темирчи Жўра» асарлари шулар жумласидандир. Ёзувчилардан Амин Умарий, Ҳасан Пўлат, Зулфия, Султон Жўра, Темир Фаттоҳ ва бошқалар совет адабиётига кириб келган иккинчи авлоддир. Ўзбек совет адабиётининг ҳамма жанрларида самарали ишлаб келган ва ишлаётган бу чиниққан ёзувчилар коллективи ўзбек совет адабиётининг асосий моясини ташкил этди.

Рус классик адабиётининг, биринчи навбатда, рус совет адабиётининг ҳаётбахш та'сири остида ривожланган публицистик поэзия — ўзбек адабиётининг етакчи жанрларидан биридир.

Октябрь революцияси ва граждандар уруши ўтида туғилган, социалистик қурилиш йилларида ривожланган ўзбек поэзияси совет халқининг фашист босқинчиларга қарши олиб борган Улуғ Ватан уруши даврида ўзининг сафарбар этучи кучини бутун тўлалиги блан кўрсатди. Ҳамид Олимжон «Қўлингга қурол ол» ва «Садоқат» номли китобларини, Ғафур Ғулом Сталин мукофоти олишга сазовор бўлган «Шарқдан бораётирман» номли китобини, Уйғун «Зафар тароналари», «Муҳаббат ва нафрат» номли китобларини уруш йилларида ёздилар.

Броқ, уруш йилларида ёзилган айрим асарларда бирқанча хато ва камчиликлар мавжуд эди. Шоирлардан Чустий, Собир Абдулла, Ҳабибий, Саид Назар классик адабиёт ва эски фольклор қаҳрамонларини ҳозирги замон темасида ёзилган асарларга юзаки кўчиришга ҳаракат қилдилар, совет кишиларининг туйғуларини эски феодал эстетиканинг бир қолипдаги воситалари блан кўрсатиб беришга интилдилар. Бундай урунишнинг тўла мағлубиятга учрағанлиги тушунарлидир. Катта афсус блан шуни ҳам та'кидлаб ўтиш кераккн, бу шоирлар ба'зи ёш ёзувчиларнинг ижодиётига ма'лум даражада салбий та'сир кўрсатдилар.

Айрим ёзувчиларнинг асарларида (Хуршиднинг «Фарҳод ва Ширин» либреттоси, А. Қаҳҳорнинг «Кампир», «Беланчак» ҳикоялари, О. Юнусовнинг «Уста Муслим Шокиров» очеркида) миллий маҳдудлик излари кўриниб турар эди.

Партиямиз Марказий Комитетининг мафкура масалалари юзасидан қабул қилган қарорларига қадар ўзбек ёзувчилари ҳозирги замон темасига етарли э'тибор бермай келдилар. Улар ўзбек халқи ҳаётидаги энг катта воқиаларини акс эттиручи, янги типдаги кишилар бўлган совет ватанпарварларини тасвирловчи юксак ғоявий бадиий асарлар яратиш ўрнига, тарихий ва афсонавий темаларни ишлаш блан ҳаддан ташқари қизиқиб кетдилар. Айни вақтда, тарихий темаларда ёзилган айрим асарларда феодал тартиблар, хон ва бекларнинг образлари идеаллаштириб кўрсатилди.

Туйғуннинг «Бахтиёр» пьесасида феодал ўтмиш мадҳ этилди. М. Шайхзоданинг «Жалолиддин» номли драмасида Кавказ халқларининг жаллоди Хоразм хони Жалолиддин миллий қаҳрамон қилиб кўрсатилган.

Ҳозирги замон темасида ёзилган кўп асарлар бадиий жиҳатдан пухта эмас эди, бу асарларда кўпинча жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Чунончи, Иззат Султоннинг ўзбек халқининг граждандар уруши даврида босмачиликка қарши олиб борган курашига бағишланган «Бургутнинг парвози» номли драмасида чет эл империалистлари қўллаб-қувватлаган босмачилик ҳаракатининг контрреволюцион моҳияти етарли даражада кўрсатиб берилмаган. Бу курашда меҳнаткаш омманинг иштироки ва большевиклар партиясининг раҳбарлик роли жуда бўш акс эттирилган.

ВКП(б) Марказий Комитетининг тарихий қарорлари ўзбек ёзувчиларини бу камчиликларни тугатишга, бахтиёр турмушимизни акс эттиручи ва халқнинг юксак талабларига жавоб беручи асарлар яратишга сафарбар қилди.

Ўзбекистон — Совет Иттифоқининг асосий пахта базасидир. Шунинг учун ҳам республика меҳнаткашларининг пахтачиликни ривожлантириш сталинча программасини бажариш учун фидокорона кураши ўзбек адабиётининг асосий темаларидан бири эканлиги мутлақо қонунийдир.

Ойбекнинг «Олтин водийдан шаббодалар» ва Парда Турсуннинг «Ўқитувчининг йўли» романлари, Саид Аҳмаднинг «Қадрдон далалар» ва Мирмуҳсиннинг «Коммунизм чироқлари» повестьлари, Ҳаким Назирнинг ҳикоялари, Уйғуннинг «Навбаҳор» ва «Олтин кўл», Абдулла Қаҳҳорнинг «Янги ер» пьесалари, Мирмуҳсиннинг «Уста Ғиёс» ва «Яшил қишлоқ», Р. Бобожоннинг «Қадрдон дўстлар», Шукруллонинг «Чўллар», А. Мухторнинг «Катта йўлда» поэмалари, Ғафур Ғулом, Туроб Тўла, Шуҳрат, Ҳамид Ғулом, М. Бобоев ўртоқларнинг ше'рлари мана шу темага бағишланган.

Ойбекнинг «Олтин водийдан шаббодалар» романи ба'зи бир камчиликларига қарамай, ўзбек адабиётининг кейинги йиллардаги энг катта ютуқларидан биридир.

Ёзувчи Саид Аҳмаднинг «Қадрдон далалар» номли повестида колхоз қишлоғи кишиларининг фидокорона меҳнати тасвирланади. Бу асарда ажойиб совет ватанпарварларининг реалистик образлари берилади. Ҳамид Ғуломнинг «Ёз'ёвон қиссаси» номли повести, Асқад Мухторнинг «Катта йўлда» поэмаси ҳам мана шу темаларга бағишлангандир.

Асқад Мухторнинг «Катта йўлда» поэмаси совет поэзиясининг 1949 йилдаги ютуғидир.

Уйғун «Навбаҳор» драмасида зўр реалистик маҳорат кўрсатди. У, ҳозирги ўзбек қишлоғи ҳаётидаги воқиаларни революцион тараққиётда кўрсатаолди. Коммунистик онглилик руҳида тарбиялангаи совет кишиларининг образлари, уларнинг ижодий меҳнати драмада марказий ўринни эгаллайди.

Чор Россиясининг ўтмишда қолоқ аграр чекка ўлкаси бўлган Ўзбекистон совет ҳокимияти йилларида оғир индустриянинг энг йирик марказларидан бири бўлиб қолди.

Саноатдаги илғор кишиларнинг образларини яратиш, уларнинг меҳнат қаҳрамонлигини тасвирлаш — ёзувчиларнинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Бу вазифа узоқ вақт ҳал этилмай келди, броқ сўнгги йилларда бу темада бирқанча асарлар пайдо бўлди. Асқад Мухтор «Пўлат қуючи» номли поэма, «Ҳамшаҳарларим» номли ше'рлар тўплами ва «Дар'ёлар туташган ерда» номли повесть ёзди, Шукрулло «Коммунизм бўсағасида» номли поэмасида илғор ўзбек ишчиси — ихтиро'чисининг образини яратди. Поэманинг қаҳрамонлари ҳар доим янгилик яратишга интиладилар. Улар — буюк ватанпарварлик туйғулари блан тўлиб-тошган кишилардир.

Ўзбек совет адабиётида зиёлилар ҳақида ҳам асарлар яратилди. Парда Турсуннинг «Ўқитувчининг йўли» романида совет ўқитувчисининг образи тасвирланади. Бу асарда халқнинг ичидан чиқиб, совет даврида ўсиб етилган Ўзбекистон совет зиёлиларининг босиб ўтган йўли кўрсатилади.

Совет халқларининг сталинча дўстлиги темаси адабиётимизда катта ўрин эгаллайди. Ҳамид Олимжоннинг «Москва», «Россия», «Роксананинг кўз ёшлари» ше'рлари, Ғафур Ғуломнинг «Сен етим эмассан» ше'ри ва айниқса Сиддиқ Қаландарнинг Улуғ Ватан уруши йилларида рус мастерларининг раҳбарлиги остида Уралда ишлаган ўзбекларнинг меҳнатини тасвирловчи «Биз Уралда» номли романи ўзбек адабиётида катта воқиадир.

Иосиф Виссарионович Сталиннинг азиз номи ўзбек совет адабиётида зўр муҳаббат ва чуқур миннатдорлик блан тараннум этилади. Сталин мукофотининг лауреати Ғафур Ғуломнинг доҳи туғилган куннинг етмиш йиллигига бағишлаб ёзган «Иосиф Сталин» одаси улуғ доҳига бағишланган асарлар орасида алоҳида ўрин эгаллайди. Шоир ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси, бутун инсониятнинг дўсти ўртоқ Сталиннинг улуғ образини тасвирлаб бераолган.

Кишиликнинг тинчлик ва демократия учун курашида совет адабиётининг тарихий роли буюкдир. Ўзбекистоннинг шоирлари — Ғафур Ғулом, Зулфия, Туроб Тўла, Шуҳрат, М. Бобоев ва бошқалар бу улуғ кураш иштирокчиларининг овозига ўз овозларини қўшмоқдалар.

Болалар адабиёти шу вақтга қадар ўзбек адабиётида қолоқ соҳа бўлиб келган. ВКП(б) Марказий Комитетининг тарихий қарорларидан кейин биз бу соҳада ба'зи муваффақиятларга эришдик. Ҳозир адабиётимизда болалар ва ёшлар учун ёзилган пьесалар, ҳикоялар, ше'рлар бор. Ёзувчилардан Ш. Са'дулла, Қ. Муҳаммадий, Ҳ. Назир, И. Муслим, П. Мўмин ёш китобхонларни коммунистик руҳда тарбиялашга хизмат қиладиган асарлар яратиш устида ишламоқдалар. Етакчи шоирлардан Ғафур Ғулом, Уйғун ва Шайхзода 1949 йилда болаларга бағишланган тўпламлар чиқарганликларини айтиб ўтиш керак. Аммо бу оз. Ўзбек ёзувчилари адабиётимизнинг бу соҳасини янада ривожлантириш учун кўп иш қилишлари керак.

Республикадаги рус ёзувчилари ўзбек ёзувчилари блан яқин ҳамкорлик қилиб ишламоқдалар. Ўзбек халқининг бахтли турмуш учун, социализм учун кураши ҳақида кўп ҳикоялар ва «Санжар ботир» номли роман ёзган М. Шевердинни алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. «Тошкент», «Ше'р ва таржималар», «Мирзачўл далаларида» номли китобларнинг автори талантли шоира Светлана Сомова ўзбек шоирларининг кўп асарларини рус тилига таржима қилмоқда. Владимир Мильчаков ўзининг ҳикояларида ва «Разведка олдинда бормоқда» номли повестида ўзбек халқининг Ватан уруши фронтларидаги иштирокини тасвирлаб берди.

Рус ёзувчиларидан А. Удалов, В. Липко, Г. Брянцев, М. Бикадоров, С. Данилов, А. Иванов ва бошқалар ҳам самарали ишламоқдалар.

Адабиётимизнинг янада ўсиши учун курашда актив қатнашаётган Ўзбекистон адабий танқидчилигининг ба'зи ютуқларини ҳам кўрсатиб ўтиш керак. Танқидчилигимиз А. Қаҳҳорнинг «Қўшчинор» романидаги, З. Фатхуллиннинг «Ғунчалар» пьесасидаги, Ойбекнинг «Қизлар» поэмасидаги ва бошқа бир қатор асарлардаги камчиликларни ўз вақтида кўрсатиб бераолди. М. Бобоевнинг «Боғбон» поэмаси, Ж. Шариповнинг «Максим Горький» ва «Хоразм» поэмалари ва жуда паст бадиий савияда ёзилган бирқанча бошқа асарлар ҳам қаттиқ танқид қилинди.

Журналларимизда босилган мақолалар: М. Сальенинг бошдан-охир космополитизм руҳи блан суғорилган, ўзбек адабиётининг тарихини бузиб кўрсатучи «Ўзбек адабиёти тарихидан очерклар» номли мақоласи ва А. Алимуҳаммедовнинг «Абдулла Қаҳҳор ҳикояларида кишиларнинг психологик образлари» ва «Мирмуҳсиннинг «Уста Ғиёс» поэмаси ҳақида ба'зи мулоҳазалар» номли мақолалари муносабати блан бўлган танқидий чиқишларни ҳам кўрсатиб ўтиш керак.

Адабий ҳаётимизда адабий танқидчилик катта роль ўйнайди. Аммо бу соҳада ҳали ҳам жуда кўп камчиликлар бор. Кўп танқидий мақолаларда қуруқ тасвир, юзакичилик, назарий фикр бўшлиги мавжуд. Ҳомил Ёқубовнинг социалистик реализм масалаларига бағишланган мақоласида совет адабиётининг асосий методи нотўғри талқин қилинади. «Шарқ юлдузи» ва «Звезда Востока» журналларининг танқид ва библиография бўлимлари бўш ишламоқдалар.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети 1949 йилда республика Совет ёзувчилар союзининг иши тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарорда союз адабиётни ривожлантиришда чинакам ташкилотчи ва раҳбар марказ бўлаолмаганлиги кўрсатилган. Ёзувчилар союзи ўз ишини мана шу қарор асосида қайта қуриб, адабиётнинг янада ривожланишига имкон беручи бирқанча муҳим тадбирларни амалга оширди.

Броқ, Совет ёзувчилар союзи секцияларининг ишини яна ҳам тубдан яхшилаш талаб этилади. Бизнинг вазифамиз ёзувчилар ўртасида ғоявий-сиёсий ишни янада кўтаришдан ва уларнинг ижодий ишига яна яхшироқ раҳбарлик қилишдан иборатдир.

Мен ўз докладимнинг охирида шуни ҳам айтиб ўтишни лозим деб ҳисоблайманки, СССР Совет ёзувчилар союзи ва жумладан, Миллий комиссиялар бюроси бизнинг ишимизга ҳали ҳам қоникарсиз раҳбарлик қилмоқда. Ўзбек комиссияси фақат қоғоздагина мавжуд.

Москванинг адабий нашриётлари шу вақтга қадар республика ёзувчилари блан яқин алоқа боғламаганлар ва ўзбек адабиётининг асарларини деярлик босиб чиқармайдилар. «Литературная газета» ҳам Ўзбекистон ёзувчиларининг ижодиётини ёмон ёритмоқда.

Мен ўз докладимда ўзбек совет адабиётининг аҳволини қисқача баён қилишга уриниб кўрдим. Шубҳа йўқки, пленум бизнинг ишимиздаги камчиликларни кўрсатиб беради ва уларни тугатиш ҳамда ўзбек адабиётининг янада ривожланиш йўлини белгилаб беради. Мен пленумни ишонтириб айтаманки, ўзбек совет ёзувчилари ўзларининг бутун куч-қувватларини жонажон совет адабиётимизни янада юксалтиришга сафарбар этадилар.

*) СССР Совет ёзучилар союзининг XIII пленумида қилинган доклад.

Ўзбекистон совет адабиётининг муваффақиятлари ва камчиликлари

СССР Совет ёзучилар союзи бош секретарининг ўринбосари Н. ТИХОНОВнинг қўшимча доклади

Кекса колхозчи-боғбон мевали дарахтлар блан қопланган узун хиёбонни кўрсатиб шундай деди:

— Биласизми, бундан йигирма йил муқаддам бу ерда янтоқзор дашт бор эди?..

Бошқа бир колхозда колхозчилар Тошкентдан келган архитектор блан маслаҳат мажлиси ўтказдилар. Улар ўзларининг бўлажак қишлоқларини планлаштирадилар.

1941 йилда Мирзачўлда тузилган колхозда энди теварак-атроф электр нури блан чароғон, уйларда водопровод бор. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари — пахтакорлар ўз машиналарида шаҳарга тушадилар. Бу колхознинг ўз нонвойхонаси, яслиси, болалар боғчаси, амбулаторияси, дам олиш уйи бор.

Мирзачўлнинг чегарасида Ўзбекистоннинг янги фарзанди — металлурглар шаҳри — Бекобод қад кўтарган. Катта Фарғона каналининг сувлари айқириб оқиб, янги далалар ва боғларни суғорадилар. Ленинскнинг нефти янги нефтчи мастерларни яратди. Оҳангарон тоғ-тоғ кўмир бермоқда. Замонамизнинг илғор техникаси блан қуролланган ўзбеклар ўз ерларининг бойликларини ишга солмоқдалар.

Кейинги йигирмабеш йил ичида республиканинг бойликлари кўпайди, халқнинг фаровонлиги ошди, маданий марказлар пайдо бўлди, сан'ат ва адабиёт ривожланди.

Биз эндиликда ўзбек адабиётининг муваффақиятлари ҳақида фахрланиб гапиришимиз мумкин. Лекин биз республиканинг турмуши, у ердаги кишиларнинг янги характерлари, улар орасидаги янги муносабатларни билиш блан бир қаторда, ўзбек адабиётининг камчиликларидан кўз юмаолмаймиз ҳамда пленумимизда бу камчиликлар ҳақида дўстона ва принципиал танқид йўли блан гаплашмай қололмаймиз.

Ўтган йилнинг март ойида Ўзбекистон коммунистлар партиясининг X с'ездида ўртоқ Юсупов Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг иши ҳақида ҳисобот доклади қилиб, ВКП(б) Марказий Комитетининг мафкура масалалари юзасидан қабул қилган қарорларидан кейин республика ёзувчилари ишида бурилиш бўлганини, лекин ўзбек халқининг қаҳрамонлик ишларини ёрқин тасвирлайдиган катта асарлар ҳали ҳам яратилмаганлигини айтди.

Ўзбекистон Совет ёзувчилар союзининг пленумида республика меҳнаткашларининг турмуш ва ишини нотўғри акс эттирган асарлар муҳокама қилинди. Миртемирнинг «Чўл» асари, Шайхзоданинг ше'рлари, Уйғуннинг «Асрлар» пьесаси, Ойбекнинг «Қизлар», М. Бобоевнинг «Боғбон» поэмалари ва бошқалар шу жумладандир.

А. Қаҳҳорнинг «Қўшчинор» романи ҳақида махсус мунозара кетди. Бу роман аввал машҳур асарлар қаторига қўшилган эди. Ўткир ва юз-хотирсиз танқид бу романда жиддий камчиликлар борлигини исбот қилди. Автор совет воқи'лигининг моҳиятини тушунмаганлиги шунга олиб келганки, воқиа эскириб қолган, социалистик реализмдан узоқ бўлган ва ҳозирги замон характерларини очиб бераолмайдиган шаклда баён қилинган.

Туйғуннинг «Бахтиёр» пьесаси ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. Сан'ат ишлари бошқармасининг бошлиғи ва Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзи драматургия секциясининг раҳбари Комил Яшин пленумда сўзга чиқиб, бу асарни саҳнага қўйишга ижозат берганлигини э'тироф этмади, бу пьесада колхоз воқи'лигидаги кишиларга мутлақо ўхшамайдиган ясама, ғайритабиий, схематик образлар мавжудлигини айтмади.

Ўзбекистонда танқидчилик ҳозирги замон адабиёти масалалари блан етарли даражада шуғулланмади, фольклор ва тарих соҳасига берилиб кетди. Ёзувчилар союзи танқид ва ўз-ўзини танқидни етарли юксакликка кўтара олмади, секциялар мутлақо қониқарсиз ишладилар, адабий асарларга баҳо беришда ошна-оғайнигарчилик муносабатларига йўл қўйилди. Бунинг ҳаммаси ўзбек адабиётининг ривожланишига тўсиқ бўлиб келди.

Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг бюроси республика ёзувчиларининг ишида бурилиш ясаш зарурлиги ҳақида қарор қабул қилди. Бу қарор қабул қилинган кундан буён ярим йилдан озроқ вақт ўтди. Ўртоқ Рашидов ўз докладида айтганидек, (унинг сўзларига қўшилиш керак), ўзбек адабиётида шундай бурилиш юз берди. Ўзбекистоннинг прозасида ҳам, драматургиясида ҳам, поэзиясида ҳам ажойиб асарлар яратилди.

Ойбек Ўзбекистон пахтакорларининг фидокорона иши ҳақида «Олтин водийдан шаббодалар» номли янги роман ёзди. Бу романда янгилик белгилари равшан ва тўғри равишда кўзга ташланади. Бу асарда биз ёш колхозчиларни, кекса пахтакорларни, Совет Армиясининг урушдан қайтиб келиб, колхоз партия ташкилотининг секретари бўлган офицерини кўрамиз. Кўп асарларда партия раҳбарининг роли фақат шартли кўрсатилар эди, бу асарда омманинг раҳбари, етакчиси бўлган партия ташкилотининг секретари яхши кўрсатилган.

Мен талантли ёзувчи Саид Аҳмаднинг «Қадрдон далалар» номли янги повести ҳақида ҳам тўхтаб ўтмоқчиман. Бу асарда урушдан қайтиб келган қаҳрамон ўзини колхознинг гўзал, моҳир раҳбари сифатида кўрсатади. Лекин бу ажойиб асарда нотўғри детальлар ҳам бор. Пўлатнинг бир оёғи йўқ. У оёғи сун'ий эканлигини яшириб юради. У, агар колхозчилар майиблигимни билиб қолсалар, менга оғир иш топширмайдилар, деб ўйлайди. Бу кичик сун'ийлик остида катта, нотўғри фикр яшириниб ётипти. Колхозчилар, совет кишилари Пўлатнинг ярадор эканлигини билганларида ҳам, унинг катта ишда қатнашишига, албатта, халал бермаган бўлур эдилар. Повестьда воқиа кўпинча ҳикоя қилинмайди, балки шошма-шошарлик блан хабар тарзида берилади, холос. Асарнинг тили ба'зи ерларда (эҳтимол, таржимоннинг айбидир) эскирган-архаикдир. С. Аҳмад асаридаги камчиликлар бошқа ўзбек ёзувчиларининг асарлари учун ҳам типикдир.

Турли ёзувчиларнинг асарларида, ҳатто турли жанрлардаги асарларда детальларнинг такрорланиши ачинарли бир ҳолдир. Авторлар ўз қаҳрамонларини фақат бир одамга қараб тасвирлаганга ўхшайдилар. Чунончи, Саид Аҳмаднинг повестида Полвон: мен ўз орденларимга ишониб, халқнинг манфаатларини оёқости қилабошладим, дейди. Уйғуннинг «Навбаҳор» пьесасидаги қаҳрамон ҳам аввал ўз орденларига ишонади, кейинчалик эса бу ўрин ҳаракатларидан пушаймон ейди.

С. Аҳмаднинг «Қадрдон далалар» повестида собиқ бой ўзининг собиқ хизматкори олдида тавба қилади. П. Турсуннинг асарида ҳам худди шундай воқиа бор.

Мирмуҳсиннинг «Уста Ғиёс» поэмасида ҳам, Уйғуннинг «Навбаҳор» пьесасида ҳам худди шундай такрор бор.

Бирнеча йиллардан бери кўп асарларда кибрланиб кетган колхоз раиси ёки бригада бошлиғининг образи такрорланиб келмоқда, конфликт эса буларнинг бошқа колхозчилар блан тўқинишига асослаб қурилмоқда. Прозада ҳам, драматургияда ҳам содда, эскирган конфликтлар тез-тез учраб туради. Авторлар эскилик блан янгилик ўртасидаги тўқинишни воқи'ликнинг ўзидан излаш ўрнига, ҳаммани қониқтириш учун муваффақиятли якунланадиган жуда содда воқиалар ўйлаб чиқарадилар.

Ўзбекистон аллақачонлар индустрлашган республика бўлиб қолди. Шунга қарамай, индустрия темасида ёзилган проза асарларининг йўқлиги — ўзбек адабиётининг муҳим камчилигидир.

Ўзбек драматургиясида муваффақиятли чиққан пьесалар бор. К. Яшиннинг оддий аскарликдан генералликкача шонли йўл босиб ўтган генерал Раҳимов ҳақидаги пьесаси, Абдулла Қаҳҳорнинг комсомолларнинг Мирзачўлни ўзлаштириш учун кураши ҳақидаги «Янги ер» номли пьесаси, П. Алексеев блан М. Мелкумовнинг Ўзбекистонга қўшни бўлган мамлакатлардан бирида америкали империалистларнинг кирдикорлари ҳақидаги «Президентнинг соқчиси» пьесаси ва бошқалар шулар жумласидандир.

Мен поэзия соҳасида Мирмуҳсиннинг, шубҳасиз, муваффақиятли чиққан «Уста Ғиёс» ва «Яшил қишлоқ» номли икки поэмаси ҳақида тўхтаб ўтмоқчиман. Бу поэмалар содда мисра'лар блан ёзилган, уларда олди-қочди сўзлар ва баландпарвоз чекинишлар йўқ. Бу поэмалар воқиани баён қилиш жиҳатидан ҳам, қаҳрамонларнинг характери жиҳатидан ҳам ҳаққонийдир.

Лекин бу асарларда муҳим камчилик бор. Автор фақат бир қаҳрамонни ажратиб олиб, бошқа ҳамма нарсани шу қаҳрамоннинг ишларига хизмат қилдириб қўяди. Бу асарларда ягона қудратли куч бўлган коллектив тасвирланмайди.

Ёш шоир Асқад Мухторнинг ижодиёти қувончлидир. У, «Пўлат қуючи» номли поэмасида Ўзбекистон поэзияси учун янги бўлган ажойиб темани кўтариб чиққан. Бу поэмада пўлат қуйиш учун биринчи марта мартен олдига борган қаҳрамон ўзбекнинг образи яратиб берилган.

Асқад Мухтор «Катта йўлда» деган янги поэмасида саҳрода қишлоқ пайдо бўлганини ҳикоя қилади. Шоир янги бадиий образлар ярата олган. Комбайнлар, худди катта қушлар каби, олтин денгиз узра қанотларини силкитиб юрадилар... Етмишинчи йилнинг ўрмони шовқин солаётгандай бўлади — булар янги манзаралардир.

Асқад Мухтор келажакда, шубҳасиз, кўп нарса бериши мумкин бўлган талантли шоирдир.

Ажойиб шоир Ғафур Ғуломнинг «Шарқдан бораётирман» деган гўзал китоби бор. Бу китобда ўзбек поэзияси учун янги бўлган кўп нарсаларни учратамиз. Бу китоб Улуғ Ватан уруши давридаги кўп ше'рлардан устун туради. Тема реализми юксак ва пухта ше'рда ҳал этилган.

Ғафур Ғулом Иосиф Виссарионович Сталин туғилган куннинг етмиш йиллигига «Иосиф Сталин» номли катта тантанали ода ёзди. Бу ода — катта воқиани қамраб олган, кучли ше'рий мазмунга эга бўлган асардир. Айни вақтда ба'зи мисра'ларда қандайдир эскириб қолган образларнинг, ғадир сўзларнинг, тасодифий ўхшатишларнинг учраши ачинарлидир. Чунончи, (мен унча аниқ бўлмаган мисра'ма-мисра' таржимадан кўчираман):

«Рус» бобида рус халқи блан Хоразм халқининг қардошлик маданияти

Бир дастурхондаги ноз-не'матга ўхшайди,
Улар бир-бирларига қизларини бергачлар
—қуда бўлганлар.

Бир-бирлари блан бир жон-бир тан бўлиб яшаганлар, — деб тасвирланади.

Бу халқларнинг қадимги замонда бир жон-бир тан бўлиб яшаганликлари исбот қилинмаган, шунингдек бир жон-бир тан бўлиб яшаганлар кимлар эканлиги ҳам нома'лум. Зотан шоир, рус қизи Ольга Темурнинг келини бўлганлигинигина айтади.

«Москва» бобида Ғафур Ғулом немисларнинг пойтахтга ҳужуми ҳақида гапириб, шундай деб ёзади:

Душман кучлари Москвани худди
Уйилган тақалек қисиб қўйган эди.

Ейилиб кетган тақа қандай қилиб қисиб қўйиши мумкин?

Эҳтимол, бу мисра'ларнинг ба'зилари Ғафур Ғуломнинг ижодиёти эмас, балки таржимоннинг, мисра'ма-мисра' таржима қилган кишининг ижодиётидир. Мен шу муносабат блан мисра'ма-мисра' таржима ҳақида ба'зи фикрларни айтмоқчиман.

Мен Ғафур Ғулом ше'рлар китобининг мисра'ма-мисра' таржимасини қўлимга олиб ғалати нарсаларни ўқидим:

Мисра'ма-мисра' таржима қанақа бўлиши керак? Мисра'ма-мисра' таржима — ше'риятнинг бир соҳилидан иккинчи соҳилга ўтиладиган кўприкдир. Мисра'ма-мисра' таржиманинг роли ғоят мас'улиятлидир. Бизлар минглаб ше'рларни таржима қиламиз, улардан фойдаланамиз. Мисра'ма-мисра' таржимага жиддий э'тибор бериш керак.

Умуман, ўзбек поэзиясини таржима қилиш бу поэзияни алоҳида тушунишни талаб этади. Таржималарда кўп шошма-шошарлик ва парвосизлик аломатлари бор. Ўзбек шоирлари асарларини совет китобхонлари ҳамма вақт ҳам рус тилида ўзбек ше'риятига хос бўлган шаклда ўқийолмайдилар.

Мен поэзиянинг яна бир олижаноб ва кучли соҳаси ҳақида бирнеча сўз айтмоқчиман. Фозил Йўлдош, Ислом шоир ва бошқалар каби Ўзбекистоннинг халқ шоирлари мана шу соҳада шон-шараф қозондилар.

Уларнинг асарлари битмас-туганмас ше'рий кучдан, ўзбек халқининг қаҳрамонлик ишларидан илҳомланаётган ше'риятдан, ўзбек халқининг Совет Иттифоқидаги бошқа халқларга муҳаббатидан, ўзбекларнинг инсониятнинг улуғ доҳилари Ленин ва Сталинга, улуғ большевиклар партиясига муҳаббатидан далолат беради.

Мен халқ донишманд ше'риятининг оқсоқоллари ҳақида гапирар эканман, ёш китобхонларни эсга олмай ўтолмайман. Ўзбекистонда болалар адабиёти соҳасидаги иш ёмон аҳволда. Шунча яхши шоир ва прозаикларга эга бўлган республикада биронта ҳам болалар журнали нашр этилмайди, болалар учун китоблар йўқ.

Мен С. Сомова блан Зулфиянинг «Семург» номли пьесасини ўқиб чиқдим. Бу пьеса Ҳамид Олимжоннинг шу номли поэмаси асосида болалар театри учун ўзбек ва рус тилларида ше'р блан ёзилган.

Пьеса моҳирлик блан ёзилган. Бу — эртакдир, унда эртак персонажлари ҳаракат қилади, яхшилик ғалаба қилади, ёмонлик янчиб ташланади, халқнинг орзуси амалга ошади.

Агар мана шу пьеса блан бир қаторда, ҳозирги замон темасида ёзилган пьеса ҳам бўлса эди, бизнинг қувончимиз икки марта ортган бўлур эди.

Менимча, Ўзбекистоннинг шоирлари ва прозаиклари ўзбек болалари учун реалистик театрни, дун'ёни ўзгартиручи қувончли меҳнат қўшиқларига тўла театрни яратиш учун барча имкониятга эгадирлар.

Мен Ўзбекистон ёзувчилари Тожикистон ва Қозоғистон ёзувчилари блан самимий дўст эканликларини кўриб қувонаман. Мен бу дўстлик бошқа қардош республикаларнинг ёзувчилари блан ҳам тобора кучайиб боради, бу олижаноб ишда рус ёзувчилари воситачи бўладилар, деб ўйлайман. Тошкентда рус ёзувчиларининг кучли отряди яшамоқда.

Ўзбек адабиёти ҳозирги вақтда юксалмоқда. Бу адабиётда яратилган асарлар шундан далолат беради. Бу адабиёт тўла гуллаб-яшнаш учун ҳамма имкониятларга, бутун кучларга эга. Ўзбек ёзувчилари ўз республикалари Иттифоқимизнинг жанубий чегарасида жойлашганлигини ҳамда чет эл Шарқининг меҳнаткашлари Ўзбекистонга социализмнинг маш'али деб қараётганликларини унутмасликлари керак.

Улар чет элларда душманлар ҳам борлигини доим эсда тутишлари лозим. Бу душманлар ҳарқандай пантуркизм, панисломизм ғояларини тарқатиб, совет кишилари онгини заҳарлашни истайдилар.

Улуғ совет халқининг душманлари мафкуравий курашда ҳарқандай иғволар ва қўпоручиликларга тайёр эканликларини билиш ва ҳушёр бўлиш керак.

Ўзбек ёзувчиларининг қўлидаги қалам — уларнинг ўткир қуролидир. Мен ишонч блан айтаоламанки, ўзбек ёзувчилари коммунистлар партиясининг ғолибона байроғидан, нур келтиручи Ленин—Сталин иши байроғидан илҳомланиб, ўзларининг ижодий ғайратларини халққа хизмат қилишдан иборат улуғ ишга, коммунизм қурилиши улуғ ишига бағишлаяжаклар!

(«Литературная газета»дан)

Кўклам экин кампаниясига большевикча тайёрланайлик!

Тракторчилар амалий ишга киришдилар

Республика пахтачилик илғорлари VI қурултойи вакилларининг мурожаати Андижон область, Избоскан районидаги тракторчилар ўртасида муҳокама қилинди. Тракторчилар 1950 йилда пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун конкрет мажбуриятлар олдилар.

1-нчи МТС илғор трактор бригадасининг механиги, VI қурултой вакили ўртоқ Мамасоли Набихонов биз блан суҳбатда шундай деди:

— Мен Тошкентдан қайтиб келганимдан кейин бригадамдаги тракторчиларга республика қурултойида эшитганларимни, айниқса пахтадан мўл ҳосил етказишда тракторчилар зиммасидаги шарафли ишларни батафсил сўзлаб бердим.

Ўтган йили бригадамиз йиллик трактор ишлари планини 116 процент бажарди, 10 процент ёнилғини тежади. Тракторчилар ўз вазифаларига мас'улиятли қарашлари натижасида, биз хизмат қилган Янгиқўрғон қишлоқ советидаги колхозлар пахта топшириш планини ошириб бажардилар. Масалан, Фрунзе номли колхоз 212 гектар ернинг ҳар гектаридан 18 ўрнига 23,5 центнердан пахта топширди. Биз шу колхозда 60 процент ерни кузда академик Вильямс усулида юқори сифатли шудгор қилиб қўйдик.

Биз VI қурултой вакилларининг мурожаатида кўрсатилганидек, ғилдиракли трактор блан камида 150 гектар, занжирли трактор блан камида 250—300 гектар ер ҳайдаш масаласини муҳокама қилдик ҳамда зиммамизга янги мажбуриятлар олдик.

Бригадамизда 4 та «Универсал», 4 та СХТЗ ва 1 та НАТИ трактори бор. Биз барча ички имкониятларимиздан фойдаланиб, тракторларни 20 февральгача сифатли ремонтдан чиқарамиз.

1949 йилда ўз планини ортиғи блан бажарган Мамасоли Бобоқулов, Акбарали Усмонов ўртоқлар 1950 йилда ўзларига бириктилган «Универсал» трактори блан 1.300 гектар ерда эгат олиш ва ғўза қатор ораларини культивация қилишни ўз олдиларига жанговар вазифа қилиб қўйдилар. Тракторчи Деҳқон Остонов СХТЗ трактори блан 280 гектар ерни ҳайдаш мажбуриятини олди.

Избоскан районидаги 1-нчи МТСнинг ўртоқ Набихонов бошлиқ 16-нчи бригадасининг тракторчилари СССР Олий Советига сайловлар куни—12 мартгача ўзларига бириктилган Янгиқўрғон қишлоқ советидаги колхозларнинг экишга ўз вақтида тайёрланиши учун курашмоқдалар.

Қ. САТТОРОВ.

Янгийўлдаги пахта заводида. Суратда: Юсупов номидаги колхоз а'золари заводдан уруғлик чигит ташимоқдалар.

Л. Портер фотоси. (УзТАГ фотохроникаси).

КЎКЛАМ ЭКИНГА ДОИР ЮКЛАР КОЛХОЗЛАРГА ЖЎНАТИЛМОҚДА

Тошкент темир йўли республика колхоз ва совхозлари учун кўклам экин кампаниясига доир юкларни ташишга киришди. Кўпгина станциялар январь ойида минерал ўғит, уруғлик чигит ва қишлоқ хўжалик асбоблари ортиш планини ошириб бажардилар. Горчаково, Каттақўрғон, Наманган, Скобелево — I станциялари экин кампаниясига доир юкларни жўнатиш планини икки баравар бажардилар.

«Узбексельмаш» заводида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар республика колхозларига Чирчиқ станцияси орқали жўнатилади. Станция коллективи ўтган ойда пландан ташқари 30 вагондан ортиқ қишлоқ хўжалик машиналари жўнатди.

М. БУТКЕВИЧ.

Пахтакор районида кўкламга тайёргарлик ишлари кечиктирилмоқда

Пахтакор районининг 1949 йилда кўклам экишга пухта тайёрланган «Қизил байроқ», «Гулистон», Калинин номли, «Қизил Ўзбекистон», Андреев номли, «Қизил нишон» колхозлари пахта тайёрлаш планини анча ошириб бажардилар.

Бу колхозларнинг а'золари Наманган область, Янгиқўрғон районидаги «Социализм» колхози а'золарининг мурожаатини муҳокама қилиб, 1950 йилда ҳар гектар ердан 25—30 центнердан пахта етиштириш учун сайловолди социалистик мусобақасини кучайтириб юбордилар. Фрунзе номли, «Қизил Ўзбекистон», «Қизил байроқ», «Гулистон» ва «Қизил нишон» колхозлари пахта экиладиган ҳамма ерларни кузда агрономия қоидаларига мувофиқ шудгор қилиб, яхоб суви блан суғордилар, минерал ўғитларни ташиб олдилар. Далага маҳаллий ўғит чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари ҳам туғалланай деб қолди.

Бироқ райондаги кўпчилик колхозларда кўклам экишига тайёргарлик ишлари ачинарли аҳволда бораётир.

Харсанг қишлоқ советидаги Молотов номли колхоз 218 гектар пахта еридан фақат 55 гектарини шудгор қилган. Ҳозиргача «Сельхозснаб» омборидан бир грамм ҳам минерал ўғит ташиб олган эмас. «Янги қувват» колхозида ҳам бу соҳада ҳечқандай иш қилингани йўқ. Қорақалпоқ қишлоқ советидаги «Гулистон» колхозида 134 гектар ердан атиги 16 гектари кузда шудгор қилинган, бунинг устига, 23 тонна минерал ўғитдан фақат бир тоннаси ерга солинган. Султонобод қишлоқ советидаги Карл Маркс номли колхозда 520 гектар пахта майдонидан 136 гектари шудгор қилинган ва ҳайдаш олдидан ерга солиниши лозим бўлган 88 тонна минерал ўғитдан фақат 40 тоннаси солинган, холос. Бу колхозларда пахта ерларига бир арава ҳам маҳаллий ўғит чиқарилгани йўқ, ариқ-зовурларни тозалашга киришилмаган.

Шунингдек, Сулувқўрғон қишлоқ советидаги Димитров номли, Мисит қишлоқ советидаги «Қизил ой», Бойқут қишлоқ советидаги «Коммуна», «Инқилоб» ва Пўлатчи қишлоқ советидаги «Коммунизм» колхозларида ҳам кўкламга тайёрлик ишлари чидаб бўлмайдиган даражада суст бормоқда.

Пахтакор районининг колхозчилари республика пахтачилик илғорлари VI қурултойи вакилларининг мурожаатига мувофиқ, 1950 йилда ҳарбир гектар ердан 25 центнердан ҳосил етиштиришлари керак. Бу ва'дани бажариш учун район партия, совет ташкилотлари, колхоз ва МТС раҳбарлари ҳозирдан бошлаб барча куч ва воситаларни кўклам экиш кампаниясини пухта тайёрлик блан кутиб олишга сафарбар қилишлари лозим.

Ҳ. ЖУНАЙДОВ. Р. ШУКУРОВ.

КОЛХОЗЛАР МЎЛ ДАРОМАД ОЛАЁТИРЛАР

Қорақалпоғистон АССРнинг Хўжайли районидаги кўпгина колхозларда даромад тақсимотига тайёргарлик тамом бўлай деб қолди. XVIII партс'езд номли колхознинг йиллик даромади қарийб 3 миллион сўмга етади. Пахта тайёрлаш планини ошириб бажарганлиги учун колхозга 1 миллион 253 минг 443 сўм устама мукофот берилди. Колхозчиларнинг ҳарбир меҳнат кунига 16 сўмдан пул ва 5 килограммдан ғалла тақсимланди.

Бешинчи овул советидаги «Обком», Еттинчи овул советидаги Сталин номли, Ўнучинчи овул советидаги Киров номли ва бошқа колхозларнинг ҳарбири бу йил бир миллион сўмдан ортиқ даромад олдилар.

Г. КАРИМБЕРДИЕВ.

КОЛХОЗЛАРДА ДАРОМАД ТАҚСИМОТИ

Ҳисобот йиғилишлари уюшқоқлик блан ўтказилсин

Республиканинг колхозларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтмоқда.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида 1950 йилда жамоат хўжалигини янада юксалтириш ва ривожлантириш плани белгиланиши, ваколат муддати тугаган, ёки колхозчилар муддатидан илгари қайтадан сайлаш зарур деб топган тақдирда, правление состави, колхоз раиси, тафтиш комиссияси сайланади.

Колхозларда ҳисобот-сайлов йиғилишлари ғоят катта сиёсий ва хўжалик аҳамиятга эгадир. Ҳарбир колхоз давлат олдидаги мажбуриятларини бажариб бўлгандан кейин, жамоат ва бўлинмас фондларни ажратиши, колхоз хўжалигини янада мустаҳкамлаш чораларини кўриши керак.

Колхоз ишларини бошқаришда юқори орган ҳисобланган умумий йиғилиш колхоз хўжалигини бошқаришдаги демократик асосларга қаттиқ риоя қилиб, колхоз демократиясини кучайтириш асосида, барча колхозчиларнинг актив иштироки блан, ғоявий-сиёсий жиҳатдан юксак савияда, танқид ва ўз-ўзини танқидни ҳартарафлама кучайтириш йўли блан ўтказилиши, ишдаги камчиликлар дадил очиб ташланиши ва тугатилиши керак.

1949 йилги ҳисобот-сайлов йиғилишлари вақтида ба'зи колхоз раислари, бухгалтерлар, тафтиш комиссияси раислари колхозчиларнинг умумий йиғилишларини менсимадилар, умумий йиғилишда ҳисобот беришга яхши тайёргарлик кўрмадилар. Шу сабабли ҳисобот докладлари колхозчиларни қаноатлантирмади. Масалан, Фарғона ва Андижон областьларидаги бирқанча колхозларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказишга олдиндан яхши тайёрлик кўрилмади. Натижада кўпгина колхозларда йиғилишлар ўз вақтида ўтказилмади, айрим колхозларда уюшқоқсизлик блан ўтди. Колхоз правлениеларининг иши танқид қилинмади, колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан янада мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш, чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан амалий тадбирлар ишлаб чиқилмади. Фарғона районидаги 43 колхозда йиллик ҳисобот нотўғри тузилган. Қўшимча меҳнат кунлари нотўғри ёзилган.

Ба'зи колхоз правлениелари ҳисобот-сайлов йиғилишларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан юксак савияда ўтказиш ўрнига, уларни тўй-томошага айлантириб юбордилар. Айрим жойларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказишда қишлоқ хўжалик артели Уставини бузишга йўл қўйилди. Йиғилишда колхозчиларнинг учдан икки қисмидан ҳам камроғи қатнашди. Колхоз демократиясини бузиш, колхоз раисларини нотўғри ишдан олиш ёки тайинлаш ҳоллари юз берди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишлари вақтида ба'зи колхозларда тафтиш комиссияларининг суст ишлаганлиги, ўзларига юклатилган вазифани бажармаганликлари, аҳён-аҳёндагина тафтиш ўтказганликлари ма'лум бўлди. Андижон область, Избоскан районидаги Будённий номли колхозда умумий йиғилиш очиқ далада ўтказилган. Йиғилиш кеч соат 7 да бошланиб, соат 10 да тамом бўлган. Колхозчиларнинг кўпчилиги йиғилиш тамом бўлмасдан тарқалиб кетган. Йиғилишда колхозчиларнинг учдан икки қисмидан ҳам камроғи қатнашган, уларнинг ҳам рўйхати тузилмаган, колхозни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш ҳақида амалий тадбирлар белгиланмаган. Тафтиш комиссиясининг раиси ўртоқ Қодиров йиғилишда колхознинг хўжалик ва молия ишлари ҳақида ҳисобот бермаган, балки инвентаризация рўйхатини ўқиш блан кифояланган. Колхозда дебитор қарзи кўпайиб кетганлиги колхозчиларга билдирилмаган.

Ба'зи колхозларда ҳисобот-сайлов йиғилишлари паст савияда ўтказилди, ҳисоботлар юзаки тасдиқланди. Йиғилиш протоколида музокарага чиққанларнинг сўзлари ёзилмади, тафтиш комиссияси ва правлениенинг ишига баҳо берилмади.

Мана шуларни назарга олиб Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва унинг маҳаллий органлари, область, район партия, совет ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказишга катта э'тибор бериб, колхоз хўжалигини бошқаришда демократик асосларга риоя қилиш, колхозчиларнинг активлигини ошириш, қобилиятли, тажрибали колхозчиларни раҳбарлик ишларига кўтариш чораларини кўришлари керак.

Маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларига тўғри раҳбарлик қилиб, қишлоқ хўжалик артели Уставининг бузилишига йўл қўймасликлари, колхозларнинг ҳисобот йиғилишларида танқид ва ўз-ўзини танқидни кучайтириб, ишдаги ҳамма камчиликларни очиб ташлашлари ва бу камчиликларни тугатишга барча колхозчиларни сафарбар қилишлари керак.

Колхозларнинг раҳбарлик ўринларига колхозчилар орасида обрў қозонган, колхоз ишига берилган, колхозлар олдида турган катта вазифаларни бажара оладиган энг яхши, илғор кишилар сайланиши лозим.

Х. ЖАЛИЛОВ.

СССР ҳукумати ҳузуридаги колхоз ишлари Советининг Ўзбекистон ССРдаги вакилининг ўринбосари.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ ХАЛҚ ҲУКУМАТИ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЛИ КЭ-НУННИНГ, СССРНИНГ ХИТОЙДАГИ ИШЛАР ВАКИЛИ П. А. ШИБАЕВГА ТОПШИРГАН НОТАСИ

ПЕКИН, 8 февраль. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ли Кэ-нун бугун СССРнинг Хитойдаги ишлар вакили П. А. Шибаевга нота топширди. Нотада бундай дейилади:

«Ишлар вакили жаноблари. СССРнинг 1 февральда Хитой халқ республикасига юборган нотаси олинганлигини та'кидлаш шарафига муяссарман. СССР ҳукумати Узоқ Шарқ комиссиясининг 1946 йил 3 апрельда чиқарган қарори (ҳужжат Ф ЕЦ —0007/3)нинг 5-нчи моддасидаги «А» бандига мувофиқ яқин орада махсус Халқаро Ҳарбий суд тайинлашни ва бактериология урушини тайёрлаган ва инсониятга қарши жуда оғир жиноятларни қилишда айбдор бўлган бешта асосий япон ҳарбий жиноятчисини, чунончи Япония императори Хирохитони, медицина хизмати генерал-лейтенантларидан Сиро Исии ва Масадзо Китанони, ветеринария хизмати генерал-майори Юдзиро Вакамацуни, Квантун армияси штабининг бошлиғи Юкио Касахарани мазкур судга беришни таклиф этади. Мен Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати номидан СССР ҳукуматининг бу таклифига тамомила қўшилганлигимизни билдираман.

Хитой Халқ республикасининг Марказий халқ ҳукумати, махсус Халқаро Ҳарбий Суд иш кўра бошлаган чоқда Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати вакилигина бу судда Хитой номидан қатнашаолади ва Хитой номидан ваколат олиш учун ҳарқандай ҳуқуқдан кўпданоқ маҳрум бўлган тескаричи Чан Кай-ши тўдасининг ходими бу судда асло қатнашаолмайди, деб ҳисоблайди. Хитой халқ республикасининг Марказий халқ ҳукумати бактериология қуролини тайёрлаш ва ундан фойдаланишда айбдор бўлган япон ҳарбий жиноятчилари устидан Хабаровскда Приморье ҳарбий округи Ҳарбий Трибунали томонидан 1949 йил 25—30 декабрьда ўтказилган суд Совет Иттифоқи инсониятга хавф туғдирган япон ҳарбий жиноятчиларининг қилмишларига яраша жазо берганлигини ва инсоният ҳамда тинчлик манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан ўз зиммасига юкланган буюк мас'улиятни адо этганлигини яққол кўрсатди деб ҳисоблайди.

Дун'ёдаги барча ҳурриятпарвар мамлакатлар ва халқлар Совет ҳукуматининг мақташга сазовор бўлган адолатли тадбирларини ма'қулладилар ва қўллаб-қувватладилар. Япон империализми томонидан бактериялар ишлатилиши орқасида кўп кишининг ҳалок бўлиши натижасида кулфат тортган хитой халқи фашист душманнинг ҳуружларидан айниқса қаттиқ дарғазаб бўлди ва ўз дўсти — улуғ Совет Иттифоқига самимий ташаккурини изҳор қилади.

СССРнинг нотаси яқин орада махсус Ҳарбий Суд тайинлашни ва Япония императори Хирохито бошчилигидаги бактериология уруши ташаббусчиси бўлган бешта асосий жиноятчини бу судга топширишни таклиф этади ва адолатли суратда шундай қилишга да'ват қилади. Дун'ёдаги барча сулҳпарвар мамлакатлар ва халқлар бу таклифни қизғин қувватлайдилар. Япон империализмини тиклашга интилаётган ва янги жаҳон урушига актив тайёргарлик кўраётган империалистик ҳукуматгина СССР ҳукуматининг ана шу адолатли чақириғи ва таклифини рад этаолади ва инсониятга қарши оғир жиноятларни қилишда айбдор бўлган ҳарбий жиноятчи — Япония императори Хирохитони ўз паноҳида яшираолади».

Марказий ва Жанубий Хитой Ҳарбий-Ма'мурий комитети тузилганлиги э'лон қилинди

ПЕКИН, 9 февраль. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Ханькоуда ўтказилган мажлисда Марказий ва Жанубий Хитойнинг Ҳарбий-Ма'мурий комитети тузилганлиги э'лон қилинди. Бу комитет Марказий ва Жанубий Хитойда яшовчи 140 миллионли аҳоли номидан ва Марказий халқ ҳукумати раҳбарлиги остида Марказий ва Жанубий Хитой халқ ҳукумати ҳокимиятини амалга оширади ҳамда Хэнань, Хубэй, Хунань, Цзянси, Гуандун ва Гуанси вилоятлари халқ ҳукуматларига раҳбарлик қилади.

Линь Бяо — комитетнинг раиси, —Дэн Цзе-гуй, Чжен Цянь ва Чжан Наньсянь раис ўринбосарларидир.

АЛБАНИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ ТИРАНАДАГИ ЮГОСЛАВ МИССИЯСИГА ТОПШИРГАН НОТАСИ

ТИРАНА, 8 февраль. (ТАСС). Албания телеграф агентлиги билдиради: Албания Халқ республикаси ташқи ишлар министрлиги Тиранадаги югослав миссиясига нота топширди. Бу нотада, Югославия ҳукуматининг Тиранадаги ходимлари Албания Халқ республикасида амалда бўлган қонун ва қоидаларга риоя қилсинлар, деб талаб этилади. Албания Халқ республикаси ташқи ишлар министрлиги Албания Халқ республикасининг Белграддаги ваколати а'золарига нисбатан қилинган қабиҳ иғвогарлик ва душманликдан иборат ҳуружларга қарши яна бир марта қат'ий норозилик билдиради ва бундай ярамас ҳолга хотима берилишини талаб этади.

Албания ташқи ишлар министрлиги 1950 йил 27 январьдаги нотасида Югославия миссияси томонидан иғвогарлик мақсадида тўқилган ҳарқандай баёнотларни рад этади.

Албания ташқи ишлар министрлигининг нотасида бундай дейилади: Тиранадаги югослав миссиясининг ходимлари Албания ма'мурларидан зарур ҳужжатларни олмай, очиқдан-очиқ иғвогарлик мақсадида турли жойларга бормоқдалар. Бундай аҳвол қонун-қоидаларни бузишдан иборат бўлиб, тегишли ма'мурлар томонидан уларга ма'лум қилинганига қарамай, бундай ишлар давом этмоқда. Югославия ваколатхонасининг ходимларидан Драго Флис ва Томо Лончар автомашина ҳайдаш ҳуқуқини берадиган зарур ҳужжатларга эга бўлмаганлари ҳолда автомобильларни ҳали ҳам шоферсиз ўзлари бошқармоқдалар. Улар қатнов қоидаларига риоя қилмай, машиналарни жуда тез ҳайдаётганликлари орқасида бахтсиз ҳодисалар юз берди. Масалан, 1949 йил 30 декабрь ярим кечада уларнинг автомобили Дуррес шаҳри яқинида ағдарилиб кетган, 1950 йил 28 январьда эса Албаниянинг СССР блан маданий алоқа қилучи жамияти биноси олдида яна шундай ярамас бир ҳодиса юз берган. Бундай аҳвол ўткинчилар учун жуда ёмон оқибатларга сабаб бўлиши мумкин эди.

Югославия миссиясининг ходимлари Албаниядаги мавжуд қоидаларни бузганликлари сабабли тегишли органлар 1950 йил 22 январьда, қонун-қоидаларни бузишда айбдор бўлган кишиларнинг ҳужжатларини текшириб чиқмоқчи бўлдилар. Югославия миссиясининг ходимлари ва хусусан Драго Флис ва Томо Лончар ўз вазифаларини адо қилган Албания ма'мурларига нисбатан илгари ўзлари қилган жиноятлари каби қабиҳ ва разил муносабатда бўлдилар.

УДБ органлари (Югославия «давлат хавфсизлиги бошқармаси». — Редакция эскартиши) Белграддаги албан миссиясининг дипломатия ходимлари ва бошқа ходимларига қарши кетма-кет иғвогарлик қилаётган бир пайтда Югославия ташқи ишлар министрлиги ва Югославиянинг Тиранадаги миссияси гўё Албания органлари «бизни таҳқир этдилар» деган баҳона блан тўҳмат кампаниясини бошлаб юбордилар. Югославия полиция ма'мурларининг қонунга хилоф суратда ўзбошимча ҳаракат қилишлари блан бирга расмий «дипломатия» йўли блан мурожаат қилиши эндиликда Югославия ҳукуматининг энг яхши кўрган усули бўлиб қолди.

Албания Халқ республикаси ташқи ишлар министрлигининг нотасида Югославия УДБ органлари томонидан Белграддаги албан ваколатхонаси ходимларига қарши фашистларча қилинган ёвузликлар ҳақида жуда кўп фактлар келтирилган.

Сўнгра, Албания ташқи ишлар министрлигининг нотасида қуйидагилар айтилади: «Мамлакатлар ўртасидаги дипломатия муносабатларида шу вақтгача мисли кўрилмаган бундай ножўя ҳаракатлар аслида, Югославияда ҳозирги пайтда ҳукм сураётган фашист режимининг яққол ифодасидир».

Нотанинг охирида бундай дейилади: Албания Халқ республикаси ташқи ишлар министрлиги Тиранадаги югослав миссиясининг 387-нчи сонли нотасида айтилган «норозиликлар»ни нафрат блан рад этади ва Югославия элчихонасининг а'золари Албания Халқ республикасида амалда бўлган қонун-қоидаларга риоя қилсинлар деб талаб этади, шу блан бирга Албаниядаги тегишли органларга улардан мазкур қонун-қоидаларни пухта бажаришларини талаб этиш ҳақида кўрсатма беради.

Албания Халқ республикасининг ташқи ишлар министрлиги Белграддаги албан ваколатхонаси ходимларига нисбатан иғвогарлик ва душманчилик мақсадида қилинаётган разил ҳаракатларга қарши яна бир марта қат'ий норозилик билдиради ва бундай ножўя ҳаракатларга дарҳол хотима берилишини талаб этади.

ТИБЕТ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ МАО ЦЗЕ-ДУН ВА ЧЖУ ДЭГА ЮБОРГАН ТЕЛЕГРАММАСИ

ПЕКИН, 9 февраль. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг мухбири Сиаапдан билдиради: Панчен Камбу Лиджага (Цинхай вилоятидаги тибетлиларнинг олий диний ва граждан ташкилоти) тарафдор бўлган барча тибетлилар раис Мао Цзе-дунга ва бош қўмондон Чжу Дэга юборган телеграммаларида Тибетни озод қилишда Халқ-озодлик армиясига ёрдам бериш учун тибет халқига бошчилик қилажакларини билдирдилар. Тибетлилар Лхасса ма'мурларининг чет элга «яхши ниятли миссиялар» юборишларини Тибетни ватандан ажратиш ва уни империалистларга сотиш планидан иборат деб айтадилар. «Тибет,— дейилади телеграммада, — Хитой территориясидир. Бу — бутун дун'ёга ма'лум. Тибет халқининг ўзи Хитойдаги миллатлардан бири эканлигини яхши билади». Лхасса ма'мурларининг ҳозирги вақтда кўраётган тадбирлари Хитойнинг бутунлиги ва суверенитетига путур етказади ва тибет халқининг хоҳиш ва иродасига хилофдир.

Телеграммада яна бундай дейилади: «Биз тибет халқи номидан гапириб, Тибетни озод қилиш, тескаричи унсурларни йўқотиш, чет эл империалистларини Тибетдан ҳайдаб чиқариш, Ғарби-Жанубий Хитойнинг миллий мудофаасини мустаҳкамлаш ва тибет халқини озод қилиш учун дарҳол армия юборишингизни сизлардан сўраймиз. Биз ва'да бериб айтамизки, Тибетдаги барча ватанпарварларга етакчилик қиламиз ва уларни ўз ҳаракатларини Халқ-озодлик армиясининг ҳаракатлари блан мувофиқлаштириб олиб боришга ва ўз ватанини озод қилиш учун охиригача курашишга чақирамиз».

ПАНЧЕН-ЛАММАНИНГ МАО ЦЗЕ-ДУН ВА ЧЖУ ДЭГА ТЕЛЕГРАММАСИ

ПЕКИН, 9 февраль. (ТАСС). Сианьдан билдиришларига қараганда, Цинхай вилоятида турувчи Панчен-лама Лхасса ма'мурлари томонидан Тибетнинг «мустақиллиги» тўғрисидаги декларация блан Америка Қўшма Штатлари ва Англияга «яхши ниятли миссиялар» юборилишига қарши норозилик билдирган. Панчен-лама Хитой халқ республикаси Марказий халқ ҳукумати раиси Мао Цзе-дунга ва Халқ-озодлик армиясининг бош қўмондони генерал Чжу Дэга телеграмма юборган. Бу телеграммада, Тибет ватанпарварлари Тибетни озод қилишда Халқ-озодлик армиясига ёрдам берадилар, дейилади. Телеграммада қуйидагилар айтилади: «Лхасса ма'мурларининг Тибетни мустақил деб э'лон қилмоқ учун Америка Қўшма Штатлари ва Англияга «яхши ниятли миссиялар» деб аталган қонунга хилоф «миссиялар»ни юборганликлари ҳақида ма'лумот олинди. Бу миссияларнинг сафаридан мақсад — Халқ ҳукуматига қарши курашда империалистлар блан ҳамкорлик ўрнатиш ва ўз ватанидан юз ўгириб, тибет халқига хиёнат қилишдан иборатдир.

Тибет Хитойнинг ҳамма томонидан танилган территориясидир. Тибет халқи хитой халқининг бир қисми эканлигини яхши билади. Лхасса ма'мурларининг ҳатти-ҳаракати территориал ҳуқуқларни бузади ва тибет халқининг истакларига хилофдир».

Телеграмманинг охирида бундай дейилади:

«Мен Тибет ватанпарварлари блан биргаликда курашишга қасам'ёд қиламан ва Тибетнинг бутун аҳолисини Халқ-озодлик армияси блан биргаликда ватанни озод қилиш учун охиригача кураш олиб боришга чақираман».

Эрон Мажлисининг сессияси очилди

ТЕҲРОН, 9 февраль. (ТАСС). Бугун сенатнинг биринчи сессияси ва Мажлиснинг 16-нчи сессияси очилди.

Эрон матбуотининг ёзишича, бу сессиянинг очилиши конституцияга хилофдир, чунки Мажлисга то ҳозиргача Теҳрондан депутатлар сайланганн йўқ.

ХРОНИКА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Константин Викторович Русаковни СССР Балиқ саноати министри қилиб тайинлади.

☆

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Александр Акимович Ишковни бошқа ишга ўтганлиги муносабати блан СССР Балиқ саноати министри вазифасидан озод қилди.

Мас'ул муҳаррир: Ҳ. ҒУЛОМОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11 февральда **Лайли ва Мажнун**, 12 февральда кундуз **Боқчасарой фонтани**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — бугун ва ҳар куни **катта цирк тамошалари ва классик курашлар**. Уйин ораларида — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист П. Боровиков қатнашади. 11 февральда 3 жуфт курашади: **Леонидов — Хожи Мурод, Федоринов—Бернштейн, Белявский — Ханов.**

Якшанба куни, 12 февральда **икки марта** тамоша кўрсатилади. Тамошалар кундуз соат 3 ва кеч 9 да бошланади.

«РОДИНА» — кундуз **Сариқ ўргимчак уяси**, кечқурун рангдор фильм **Берлиннинг таслим бўлиши** (1-нчи серия).

«ИСКРА»—кундуз ва кечқурун рангдор фильм **Берлиннинг таслим бўлиши** (1-нчи серия).

«НАВОИЙ», «ЁШ ГВАРДИЯ», «УЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ»—кундуз ва кечқурун **Сариқ ўргимчак уяси.**

„ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН"
газетасига
1950 ЙИЛГА
обуна қабул қилиш
давом этдирилади

Обуна қуйидаги жойларда:

Тошкент шаҳрида—«Союзпечать»нинг шаҳар бўлимида (Карл Маркс кўчаси, 25-нчи уй), жойларда — «Союзпечать» бўлимларида, Алоқа министрлигининг район конторалари ва почта бўлимларида қабул қилинади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
11 февральда
Узбекистон композиторларининг янги асарларидан
КОНЦЕРТ
берилади.

Концертда: Ўзбек давлат филармониясининг симфоник оркестри, Ўзбекистон радиокомитетининг хор группаси ва солистлар қатнашади. Дирижёрлар — Сталин мукофоти лауреати Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мухтор Ашрафий**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоби **Алексей Козловский ва Георгий Донияx.**

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

«ГЛАВКИНОПРОКАТ»
ЎЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ
Республика кинотеатрларида кўрсатиш учун
қуйидаги бадиий фильмларни
ЯНГИДАН ЧИҚАРАДИ:
Чўртан балиқнинг амри блан
Сценарий авторлари — О. Леонидов, Е. Тараховская.
Режиссёр — А. Роу.
Тайгали йигит
Сценарий авторлари — А. Филимонов, В. Дистлер.
Режиссёрлар — О. Преображенская, И. Правов.
Бу фильмларни «Главкинопрокат» чиқарган.

Ворошилов қишлоқ советидаги «Шарқ ҳақиқати» колхозида турувчи **Мирсаид Хожиевнинг** шу колхозда турувчи Шафоат Каримовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область, Калинин район, 1-нчи участка халқ судида кўрилади.

Эркин қишлоқ советидаги «Эркин» колхозида турувчи **Зоҳиддин Муҳиддиновнинг** шу қишлоқ советидаги Навоий номли колхозда турувчи Ҳанифа Умаровадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент қишлоқ район, 1-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32547. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат — 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.
«Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1292. Р. 00950.